Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

№ 32 (20.000) • 1988 йил 7 февраль, якшанба • Баҳоси 3 тийин.

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ!

М. С. Горбачев Моҳтар Кусума-Атмажани қабул қилди

5 февраль куни М. С. Горбачев Кремлда Индонезия Республикаси ташқи ишлар министри Моҳтар Кусума-Атмажани қабул қилди.

М. С. Горбачев меҳмонни табриклаб, визит ўз вақтида қилинганлигини қайд этди, уни Совет — Индонезия муносабатлари ривожидаги муҳим воқеа, деб баҳолади. У кейинги вақтларда иккала мамлакат ўртасидаги алоқаларнинг жўшқинлиги ошаётганини, мазмуни эса бойиб бораётганини мамнуният билан уқтириб ўтди. Иккала давлат турли социал-сиёсий системаларга мансуб бўлишига қарамай, ўз халқлари танлаб олган тарихий йўлни ҳурмат қилаётганлиги бунга кўмаклашмоқда. СССР янгича фикрлаш ёндашувлари асосида ҳар қандай давлат билан биргаликда янги дунёни барпо этишга тайёр ва буни амалда исботлади. Индонезия каби йирик мамлакатга келганда, эндиликда унинг халқаро майдондаги ижобий жараёнларга қўшаётган катта ҳиссаси ошиб бораверишн шубҳасиз. СССР тенг ҳуқуқли, ўзаро манфаатли баҳамжиҳатлик ва ҳамкорлик йўлларида бунга кўмаклашиш ниятидадир. Совет Иттифоқининг Индонезияга муносабати вақтинчалик ўзгаришлар таъсиридан холидир.

М. Кусума-Атмажа Индонезияда совет раҳбариятининг халқаро кескинликни юмшатишга ва қуролсизланишга, можароли вазиятларни бартараф этишга қаратилган фаолияти табриклаб кутиб олинаётганини айтди.

Осиё — Тинч океани регионининг муаммолари Владивосток ташаббуси асосида муҳокама қилинди, бу ташаббус бошқа мамлакатларнинг манфаатларига қарши ҳеч қандай режаларни ва ҳеч қандай экспансиячилик ниятларини ўз ичига олмаслигини М. С. Горбачев яна таъкидлаб ўтди. Буни биз ўз амалий қадамларимиз билан, қилаётган ҳамма ишларимиз билан, ўз дипломатик ишимизнинг бутун услуби билан исботлаб келаяпмиз. Бундан буён ҳам шундай иш тутаверишимизни ҳамма билиши керак.

СССРнинг Осиё — Тинч океани регионидаги сиёсатини белгиловчи икки жиҳат бор, уларнинг биринчиси — тинчликсеварликка ва халқаро муносабатларнинг негизи тарзида давлатларнинг тенг ҳуқуқлилигини тан олишга асосланган принцип бўлса, иккинчиси — бошқа давлатларнинг манфаатларини ҳалол бирга қўшиб, уларнинг ташаббусларини, уларнинг амалий фаолиятини идрок этиб ва ҳисобга олиб биз рўёбга чиқармоқчи бўлган манфаатлардир. Регионидаги барча давлатларга, шу жумладан, албатта, Индонезия, Ҳиндистон, Вьетнам, АҚШ, Хитой, Япония каби йирик давлатларга ҳам шу гап тааллуқлидир.

Суҳбатдошлар ўртача ҳамда камроқ олислик ракеталари хусусидаги Шартноманинг Осиё ва Тинч океани мамлакатлари учун ҳам сўзсиз ижобий аҳамиятини таъкидлаб ўтдилар.

Осиёдаги ва Тинч океандаги хавфсизлик масалалари хусусида «Мердека» газетасининг мухбири билан суҳбатда илгари сурилган таклифлар ўз кучини сақлаб қолмоқда. М. С. Горбачев Жануби-Шарқий Осиёни ядросиз зонага айлантириш ғоясини табриклади: бу дунёнинг жуда катта ва истиқболли зонасидаги вазиятни соғломлаштиришнинг йирик негизи бўлур эди.

Моҳтар Кусума-Атмажа айтдики, Индонезия ўзининг регионидаги, Қўшилмаслик ҳаракатидаги, умуман халқаро майдондаги бурчини тушуниб турибди. У маҳаллий можароларни бартараф этишга ҳам шу позицияларда туриб ёндашади.

Жануби-Шарқий Осиёдаги вазият ҳаммамизни ташвишлантирмоқда, деб таъкидлади М. С. Горбачев. Кампучиядаги аҳволни сиёсий воситалар билан бартараф этиш муаммоси шу нуқтаи назардан муҳокама қилинди, бу иш муҳим регионал аҳамиятгагина эмас, шу билан бирга умуман халқаро аҳамиятга ҳам эгадир. М. С. Горбачев Индонезия Республикасининг бу жараёндаги ташаббуси ва ролини, унинг АСЕАНдаги барча мамлакатларни, бу ташкилотнинг ўзини ҳам шу жараёнга қўшишга интилаётганини, унинг Вьетнам билан амалий алоқаларини юқори баҳолади.

Суҳбатда икки томонлама муносабатларнинг бутун даражасини ошириш тўғрисидаги масала салмоқли қилиб қўйилди. Иккала томон бу ишга ҳар ёқлама кўмаклашишга тайёрлигини изҳор этди. Шу визитнинг ўзи жиддий сиёсий турткп бўлиб хизмат қилиши лозим. Савдо-иқтисодий муносабатларга келганда, шуни айтиш керакки, визит кунларининг ўзидаёқ савдо-сотиқни ривожлантиришдагина эмас, шу билан бирга янги формаларни йўлга қўйишда ҳам мавжуд имкониятларни равшанлантириб олиш мумкин бўлур эди, СССРдаги қайта қуриш бунга кўмаклашади.

Суҳбатдошлар жаҳон хўжалик алоқаларининг мушкул муаммоларини ҳал этишда умумий манфаатдорлик билдирдилар. М. С. Горбачев бу муаммоларни кўриб чиқишни интернационаллаштиришни, шу жумладан, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ёрдамидан фойдаланиш кераклигини айтди. Маҳаллий доираларда, масалан, Лотин Америкаси мамлакатлари ўртасида, Осиё — Тинч океани регионида, Қўшилмаслик ҳаракати миқёсларида жиддий мулоқот ўтказилиши жуда фойдали бўлур эди.

Дунёнинг турли қисмлари ривожидаги тафовут чуқурлашиб бораётганлиги билан, ноэквивалент айирбошлаш билан, қарздорлик кучайиши билан боғлиқ бўлган масаланинг ўткирлиги ҳозир юзага қалқиб чиқди. Бу эса портлаш хавфини туғдирмоқда. Чамаси, барча томонлар бу фактни тушуниб турибдилар. Бироқ муаммолар тугунини ечиш йўлларини излашга ёндашувлар ҳали хавф-хатар миқёсидан олис. Биз — янги жаҳон иқтисодий тартибига эришиш йўлидаги туб қарорлар тарафдоримиз, аммо бундан вужудга келган тарихий алоқаларни бузиб қўйиш истагидамиз, деган маъно келиб чиқмайди. Биз авантюризмга қаршимиз. М. С. Горбачев суҳбатдошига дунёдаги иқтисодий муаммоларни икки томонлама муҳокама қилишни мунтазам асосга кўчиришни таклиф қилди.

Моҳтар Кусума-Атмажа Индонезия Президенти Сухартодан совет раҳбариятига ва халқига ҳурмат ва дўстлик туйғуларини топширди.

М. С. Горбачев совет халқи ва совет раҳбарияти номидан Индонезия Президентига эзгу табриклар ҳамда Индонезия халқига ўзи танлаб олган йўлда муваффақият ва равнақ ёр бўлаверишини тилаб билдирилган истаклар топширишни сўради.

Суҳбатда Э. А. Шеварднадзе қатнашди.

(ТАСС).

«Совет Ўзбекистони»нинг 20.000-сони

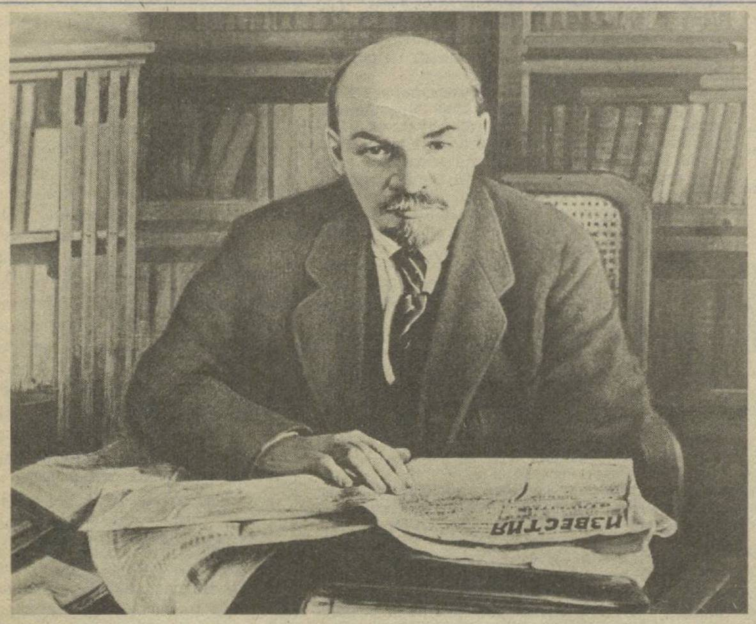

В. И. Ленин совет матбуоти сарчашмаларида турган эди.

БИЗ МАТБУОТНИ... ОММАНИ ИҚТИСОДИЙ ЖИҲАТДАН ҚАЙТА ТАРБИЯЛАШ ҚУРОЛИГА, МЕҲНАТНИ ЯНГИЧА ТАШКИЛ ҚИЛИШНИНГ ЯХШИ НАМУНАЛАРИ БИЛАН ОММАНИ ТАНИШТИРИШ ҚУРОЛИГА АЙЛАНТИРМОҒИМИЗ КЕРАК ВА АЙЛАНТИРАМИЗ.

«Совет Ўзбекистони» турли йилларда ана шундай номлар билан нашр этилган эди.

ЖАНГОВАР, ШОНЛИ ЙЎЛ

Бугун «Совет Ўзбекистони» мухлислари ўз қадрдон газеталарининг йигирма мингинчи сонини қўлга оладилар. Газетанинг 20 мингта сони — бу ўлкамиз тарихининг газета саҳифаларига жо бўлган ва бир умрга муҳрланган улуғвор солномасидир. Салкам 70 йилдан бери республика партия ташкилотига ва кўп миллионли меҳнаткашларга сидқидилдан хизмат қилиб келаётган газета ўзининг илк одимларидан партиямизнинг ленинча миллий сиёсатини изчил амалга оширишга, республикамиз қайноқ ҳаётининг чинакам кўзгуси бўлишга интилди, марксизм-ленинизм ғояларининг қизғин тарғиботчиси, совет ватанпарварлиги ва СССР халқлари бузилмас дўстлигининг жўшқин жарчиси бўлиб майдонга чиқди. Ўзбек миллий матбуотининг тўнғичи бўлган «Совет Ўзбекистони» газетасининг босиб ўтган йўли жанговар, тарихий воқеаларга бой ва бетакрордир.

В. И. Ленин ва большевистик партия раҳнамолигида буюк инқилоб тонготарида туғилган бу газета Коммунистик партиянинг улуғ идеаллари учун курашни ўз фаолиятининг асосий мақсади қилиб қўйди. Дастлаб «Иштирокиюн» («Коммунист») деб ном олган газета Ўзбекистондагина эмас, балки бутун Туркистон ўлкасида нашр этилган дастлабки расмий большевистик миллий матбуот органи эди. Унинг биринчи сони 1918 йил 21 июнда «Яшасин меҳнаткашлар мухторияти!» шиори остида, 800 нусхада Туркистон округининг ҳарбий штаби босмахонасида чоп этилди.

Газетанинг чиқарилиши ўлка ҳаётида муҳим сиёсий воқеа, ўша йиллардаги Туркистон территориясида иқтисодий-сиёсий ва маданий ўзгаришларни бошлаб берган жиддий қадам эди.

Газета дастлаб ҳафтасига уч мартадан чиқди, 1919 йил 1 мартдан кундалик газетага айланди. Қарийб икки ярим йил давомида газетанинг 255 сони чиқди. Газетада большевиклар партияси ва Совет ҳукуматининг мақсад-вазифалари тушунтириб борилди, В. И. Ленин имзо чеккан ҳужжатлар ва мақолалардан парчалар эълон қилинди, Совет ҳукуматининг декретлари ва фармойишлари, Совет Россиясидаги аҳволга доир материаллар, Туркистон халқлари ҳаёти ва курашини акс эттирувчи мақола ва хабарлар, чет эл ахбороти ва турли эълонлар босилди. Газета Улуғ инқилоб ғалабаларини мустаҳкамлашга, ички ва ташқи душманларга қарши курашишга, ишчилар, камбағал деҳқонлар манфаатини ҳимоя қилишга чақирди, партия ташкилотларини жипслаштириш ва мустаҳкамлаш масалаларини ёритишга алоҳида эътибор берди.

Ўзбек совет миллий журналистикасининг жонкуярларидан Ҳ. Ҳ. Ниёзий, А. Авлоний, А. Қодирий, С. Айний ва бошқалар газетада қатнашиб турдилар.

1920 йил 12 декабрдан бошлаб газета Туркистон Компартияси Марказий Комитети ва Туркистон АССР Марказий Ижроия Комитетининг органи сифатида «Қизил Байроқ» номи билан чиқа бошлади. Меҳнаткашларни социалистик жамиятнинг асосларини барпо этиш учун, турли қиёфадаги ёт унсурларга, аксилинқилобчиларга қарши шиддатли курашга йўналтиришга муносиб ҳисса қўшди. 1922 йил 10 сентябргача газетанинг 218 сони чиқди, унинг тиражи 10 мингтага етди.

1922 йил 13 сентябрдан 1924 йил декабрига қадар газета «Туркистон» номи билан чоп этилди ва жами 411 сони чиқди.

1924 йили ўлкамизда миллий чегараланиш ўтказилиб, Туркистон территориясида иттифоқдош республикалар, шулар қатори Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ташкил этилгач, газета 1924 йил 5 декабридан янги ном билан чиқа бошлади. Редакция коллективи ўзининг биринчи сонида ўқувчиларга шундай мурожаат қилганди: «Газетамизга «Қизил Ўзбекистон» деб от қўйдик. Газетамизни шундай аташимиз қўққисдан бўлмасдан, бунинг остида чуқур тарихий тилагимиз беркиниб турадир... Бу кун буюк ишга қаттиқ ва соғлом асос қўйилган кундир ва бу асосга тебраниб (таяниб — В. А.) туриб оқ йўлимиздаги қора тўсиқларни енгиб, ғалаба қилишимизга ҳеч шубҳа йўқ. Мана шу даҳшатли курашда илгари мазлум бўлган, ҳозирда чиройли бахтнинг чироғини узоқдан кўриб турган ўзбек меҳнаткашларининг ғолиб чиқиши йўлида «Қизил Ўзбекистон» бел боғлади».

Газета 1964 йил 5 июндан бошлаб «Совет Ўзбекистони» номи билан чиқиб келмоқда.

«Совет Ўзбекистони»нинг тарихи — республика партия ташкилотининг тарихи, социалистик Ўзбекистоннинг ҳар тарафлама ривожланиши ва равнақ топиши тарихи билан узвий боғлиқ. У ўлкада Октябрь революцияси ғалабаларини мустаҳкамлашда, ҳаётбахш коммунистик ғоялар учун курашда муҳим роль ўйнади. Газета ички душманларга, миллатчиларга ва босмачи тўдаларига зарбалар берди, «Ҳужум» кампаниясини кенг қулоч ёйдиришда, хотин-қизлар озодлиги учун курашда жонбозлик кўрсатди. Республикани социалистик асосда индустрлаштириш, қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш учун курашга ҳисса қўшди.

«Совет Ўзбекистони» тарихи республикамизда пахтачиликни ривожлантириш учун олиб борилган кураш тарихи билан чамбарчас боғлиқ. СССРнинг пахта мустақиллиги учун кураш авж олган йилларда газетамиз «Правда» билан ҳамкорликда республикамиз меҳнаткашларини пахта ҳосилдорлигини ошириш ва ундан мўл ҳосил олиш учун курашга руҳлантириб турди: «Пахта учун курашмаган киши социализм учун курашчи бўлолмайди» деган шиор ўша кезларда газета саҳифасида мустаҳкам ўрин олди.

30-йиллар охирига келиб Ўзбекистонда суғориш каналлари ва иншоотлари қуриш, қақроқ чўлларга сув чиқариш учун кураш авж олди. Айниқса умумхалқ ҳашари йўли билан қурилаётган Катта Фарғона канали газетанинг диққат марказида бўлди.

Улуғ Ватан уруши йилларида газета фашист босқинчиларига қарши курашаётган халқ билан бир сафда бўлди. Фронт ва мамлакат ичкарисининг мустаҳкам жанговар бирлигини таъминлашда жонбозлик кўрсатди.

1958 йил 3 мартда газета таржимаи ҳолида катта қувончли воқеа содир бўлди: меҳнаткашларни сиёсий руҳда тарбиялаш соҳасидаги самарали ишлари, пахтачиликни юксалтириш учун курашда актив қатнашганлиги, Ўзбекистон ССР ишчилари, колхозчилари ва зиёлиларини коммунистик қурилиш вазифаларини бажаришга сафарбар этганлиги учун ҳамда ўн мингинчи сони чиққанлиги муносабати билан газета Меҳнат Қизил Байроқ орденига мушарраф бўлди.

«Совет Ўзбекистони»ни ҳеч муболағасиз, ўзбек миллий матбуотининг бешиги, ўзбек совет журналистикасининг ажойиб мактаби дейиш мумкин. Бу даргоҳда республикамиз матбуоти кадрларининг катта группаси тобланди ва камол топди. Шоир Ғафур Ғулом «Совет Ўзбекистони» газетасини «қаламимни тоблаган дорилфунуним» дейишни хуш кўрарди. Мирмуҳсин Шермуҳамедов, Абдулла Қодирий, Абдулла Авлоний, Ҳамид Олимжон, Абдулла Қаҳҳор, Зиё Саид, Назир Сафаров ва ҳозирда қалам тебратиб турган ўнлаб талант эгалари «Совет Ўзбекистони» мактабида вояга етдилар.

Ўзбекистон Компартиясининг XXI съезди ва Марказий Комитетнинг ундан кейинги пленумлари материалларида таъкидланганидек, яқин ўтмишдаги турғунлик, депсиниш йилларида партия турмушининг ленинча нормалари ва принциплари қўпол равишда бузилишига йўл қўйилди, кадрлар сиёсатида, экономика, маданият ва социал соҳага партиявий раҳбарликда жиддий хатолар рўй берди. Жуда катта ваколат бериб қўйилган кўплаб кадрлар айниш ва бузилиш дардига мубтало бўлдилар. Оммавий ахборот ва пропаганда воситалари, кўпгина таниқли адибларимиз ва публицистларимиз республикада қўшиб ёзиш, кўзбўямачилик, ўтакетган бюрократизм авж олиб кетган ўша машъум йилларда реал ютуқлари, чинакам фидойиликлари ва миришкорликлари учун эмас, балки қўшиб ёзиш, кўзбўямачилик ва «кўтар-кўтар» билан нуфузи ортиб кетган сохта қаҳрамонларни улуғлаб, ёлғон ютуқларни мақтаб очерк ва лавҳалар, мақолалар ёзиб, чоп этдилар. Бу нохуш ҳоллардан, хато ва нуқсонлардан «Совет Ўзбекистони» коллективи ҳам мустасно эмасди.

Партиямизнинг XXVII съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель ва 1987 йил январь, июнь Пленумлари қайта қуриш, покланиш ва жадал юксалиш даврини бошлаб берди, ошкоралик ва демократияни кенг қулоч ёйдиришга катта имкониятлар яратди.

КПСС Марказий Комитетида оммавий ахборот воситалари, идеология муассасалари ва ижодий союзларнинг раҳбарлари билан бўлган учрашувда қайд этилганидек, матбуотимиз қайта қуришнинг биринчи босқичида мамлакатимиздаги туб ижтимоий ўзгаришларнинг таъсирчан воситаси эканлигини намойиш қилди.

Мамлакатимиз қайта қуришнинг иккинчи, ҳал қилувчи палласига кирган ҳозирги даврда матбуот демократиялаш жараёнларининг тобора чуқурлашишига, туб иқтисодий ислоҳотни жорий қилиш билан боғлиқ бўлган амалий масалаларни илгари суришга, хўжалик юритишнинг янги методлари мустаҳкам қарор топишига фаол кўмаклашмоғи даркор. Бунинг учун пухта билимдонлик билан ёзилган, теран таҳлил руҳи билан суғорилган, кенг мушоҳадали, илғор ва ибратли тажрибаларни оммалаштирадиган, айни чоғда янгиликка йўл очиб берадиган, ҳалол, адолатли, принципиал танқидий материаллар керак.

Афсуски, республикамиз матбуот органлари ишни давр талаблари руҳида қайта қуролмаяптилар, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг IX пленумида таъкидланганидек, кўп журналистларимиз талай нохуш ҳодисаларни кўриб, бонг уриш ўрнига кўрмагандек жим юрибдилар.

«Правда», «Известия», «Советская культура», «Литературная газета» ва бошқа марказий нашрлар республикамиз матбуотига жанговарлик ва принципиаллик бобида ибратли сабоқлар бермоқда, танқидда дадилликка, муаммолар қўйишда изчилликка, демократиялаш ва чинакам ошкораликни таъминлаш соҳасида қатъийликка даъват этмоқдалар.

Республикамизнинг барча матбуот органлари (ҳозир Ўзбекистонда бир галги тиражи 12,5 миллиондан зиёд қарийб 290 номда газета ва 80 дан ортиқ номда журнал ва бошқа даврий нашрлар чоп этилмоқда), хусусан республика матбуотига дарғалик ва карвонбошилик қилиши зарур бўлган «Совет Ўзбекистони» газетаси жанговарлик, таъсирчанлик ва самарадорликни ошириш йўлидаги изланиш ва интилишларини янада кучайтириши даркор. Матбуотимиз олдига қайта қуришлар ва туб ислоҳотлар даври қўяётган юксак талаблар ва КПСС Марказий Комитети белгилаб берган масъулиятли вазифалар шуни тақозо этади.

В. АБДУЛЛАЕВ,
В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университетининг доценти.

Газетанинг янги сони чиқди.

В. Молгачев фотолари.

ИШЧАНЛИК КАЙФИЯТИДА

Социалистик контрол ташкил этилганига 70 йил тўлди. В. И. Лениннинг ташаббуси ҳамда бевосита иштироки билан ташкил топган социалистик контрол ўзи иш бошлаган дастлабки кунларданоқ социализм ғалабаларини оғишмай қўриқлаб келмоқда, партия ва ҳукумат томонидан қабул қилинган қарорлар аниқ ва ўз вақтида бажарилишини кузатиб бормоқда. Жамият иқтисодий ва социал ҳаётида халқ контролёрлари иштирок этмайдиган бирон-бир соҳа йўқ.

Социалистик контрол органлари ташкил топган куннинг 70 йиллигига бағишланиб ўтказилган халқ контроли ходимлари ва фаолларининг, пойтахт меҳнаткашлари ва жамоатчилиги вакилларининг йиғилишида шу ҳақда гапирилди. Йиғилиш 5 февраль куни Москвада бўлиб ўтди.

Президиумдан В. П. Никонов, П. Н. Демичев, Н. В. Тализин, Г. П. Разумовский, И. В. Капитонов ўртоқлар, бир қанча министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг вакиллари, социалистик контрол органларининг активлари жой оладилар.

СССР Халқ контроли комитетининг раиси С. И. Манякин доклад қилди.

(ТАСС).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИНИНГ 30-40-ЙИЛЛАР ВА 50-ЙИЛЛАРНИНГ БОШЛАРИДАГИ ДАВРДА СОДИР БЎЛГАН РЕПРЕССИЯЛАРГА АЛОҚАДОР МАТЕРИАЛЛАРНИ ҚЎШИМЧА ЎРГАНИШ БИЛАН ШУҒУЛЛАНУВЧИ КОМИССИЯСИДА

Комиссия ўзининг 1988 йил 5 февралдаги мажлисида СССР Олий суди раисининг «Советларга қарши ўнг троцкийчилар блоки» деб аталган иш юзасидан жиноий жавобгарликка тортилган Н. И. Бухарин, А. И. Риков, А. П. Розенгольц, М. А. Чернов, П. П. Буланов, Л. Г. Левин, И. Н. Казаков, В. А. Максимов-Диковский, П. П. Крючков ва Х. Г. Раковский иши юзасидан СССР Бош прокурорининг протестини кўриб чиқиш натижалари тўғрисидаги ахборотини тинглади.

Бу кишилар СССРга душман ажнабий давлатлар разведкаларининг топшириғига биноан СССРдаги мавжуд социалистик, ижтимоий ва давлат тузумини ағдариб ташлаш мақсадида фитначилик группасини ташкил этишда, қўпорувчилик-заракунандалик, террорчилик ва бошқа душманлик фаолиятини ўтказишда айбланиб, СССР Олий судининг ҳарбий коллегияси томонидан 1938 йил мартида ҳукм қилинган эдилар.

Шу иш юзасидан дастлабки тергов социалистик қонунчиликни қўпол бузиб ўтказилганлиги, сохталаштирилганлиги, айбланувчилардан ман этилган усуллар билан иқрорлик маълумотлари олинганлиги аниқланди.

СССР Олий суди раисининг Олий суд пленуми ўзининг 1988 йил 4 февралдаги қарори билан ҳарбий коллегиянинг ҳукм этилган Н. И. Бухарин, А. И. Риков, А. П. Розенгольц, М. А. Чернов, П. П. Буланов, Л. Г. Левин, И. Н. Казаков, В. А. Максимов-Диковский, П. П. Крючков ва Х. Г. Раковскийларга нисбатан чиқарган ҳукмини бекор қилганлиги ва уларнинг ҳаракатларида жиноят состави йўқлиги учун ишни тўхтатганлиги тўғрисидаги ахбороти маълумотга олинди.

Илгарироқ СССР Олий суди худди шу иш юзасидан ва худди шу сабабларга биноан Н. Н. Крестинский, Г. Ф. Гринько, И. А. Зеленский, В. И. Иванов, С. А. Бессонов, А. Икромов, Ф. Хўжаев, В. Ф. Шарангович, П. Т. Зубарев ва Д. Д. Плетневни тўла-тўкис оқлаган эди.

Шу иш юзасидан ўтган Г. Г. Ягода хусусида СССР Прокуратураси протест билдиргани йўқ.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг комиссияси ўз ишини давом эттирмоқда.

МУКОФОТЛАР ТОПШИРИЛДИ

6 февраль куни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида мукофотлар топшириш маросими бўлди.

Кўп йиллик ҳалол ижтимоий-сиёсий фаолияти учун Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги маслаҳатчи Нуриддин Акромович Муҳиддиновга Октябрь Революцияси ордени топширилди.

Ўн ва ўндан кўпроқ бола туғиб тарбиялаган аёлларга «Қаҳрамон она» орденлари топширилди.

Милиция ходимлари, қурувчилар, халқ хўжалиги бошқа тармоқларининг илғор меҳнатчилари СССРнинг орден ва медалларини олдилар.

Матбуотда кўп йил самарали ишлаганлиги, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда фаол қатнашганлиги учун журналистларнинг катта бир группасига, халқ хўжалиги бошқа тармоқларининг ходимларига республиканинг фахрий унвонлари берилганлиги тўғрисидаги гувоҳномалар, кўкракка тақиладиган тегишли нишонлар, шунингдек Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари топширилди.

Мукофотларни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. П. Романовский топширди.

(ЎзТАГ).

Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси олдидан

«Совет Ўзбекистони» анкетаси

1. Сизнинг коллективингизда, партия ташкилотингизда қайта қуриш қандай боряпти? Унинг дастлабки босқичи қандай якунланди?

2. Янгича ишлаш тажрибаларидан қайси бирлари диққатга сазовор ва уни қандай кенг ёйса бўлади?

3. Сизнингча, қайта қуришга нималар халақит беряпти? Қайси ишда ҳали ҳам турғунлик ҳукм сурмоқда?

Анкета саволларига «Туямуюнгидрострой» бошқармаси партия комитети секретари Қувондиқ Каримов жавоб беради. У меҳнат фаолиятини 1974 йилда Туямўйинда қурилиш мастери вазифасида ишлашдан бошлаган. Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтини тамомлаган. Инженер, ишлаб чиқариш-техника бўлими бошлиғи, Қизилқум механизациялашган кўчма колоннаси бошлиғи вазифаларида ишлаган. 1981 йилдан КПСС сафида.

ҚАТЪИЯТ, ДАДИЛЛИК КЕРАК

1. Мамлакатнинг ҳамма жойида бўлгани сингари Туямўйинда ҳам янгиланиш, туб бурилиш даврининг нафаси кезмоқда. Олти минг кишидан иборат интернационал коллективимизда 30 дан ортиқ миллат вакиллари меҳнат қилмоқдалар. 15 та цех партия ташкилоти ва 26 та партия группаси ўз сафларига 422 коммунистни бирлаштирган. Уларнинг иш услубини янгилаш, хўжаликка партиявий раҳбарликни такомиллаштириш, идеологик ишнинг самарадорлигини ошириш партия комитетининг диққат марказига олинган. Қайта қуриш ғояларини ҳар бир қурувчи онгига етказиш, айни вақтда ғояларни реалликка айлантириш, белгиланган режаларни рўёбга чиқариш йўлида астойдил кураш олиб боряпмиз.

Қисқа вақт ичида том маънода катта ўзгаришлар юз берди. Аввало, одамларда меҳнатга, ижтимоий бурчга муносабат ўзгарди. Инсон омилининг роли, ҳалол меҳнатнинг қадри ошди. «Ура-ура»лар, тантанабозлик, шовқин-сурон камайди, ўзаро талабчанлик, ишнинг ҳақиқий аҳволини баҳолашда холислик қарор топди. Камчиликларни очиқчасига айтишга, ошкораликка ўргандик, демократиялаш заминида оддий кишиларнинг активлиги, ташаббускорлиги ривожланмоқда

Партия ташкилоти фаолиятида расмиятчилик, қоғозбозлик барҳам топмоқда. Кун оша мажлислар, узундан-узоқ маърузалардан воз кечиб, конкрет ташкилотчилик иши билан, кишилар орасида жонли тарбиявий иш олиб бориш билан шуғулланяпмиз. Партия йиғилишлари планли, ишчанлик вазиятида ўтмоқда, ижро интизомини мустаҳкамлашга, сўз билан иш бирлигини таъминлашга жиддий аҳамият бермоқдамиз.

Янгича ишлашнинг илк самаралари тўғрисида гапирар эканмиз, қурилишни жадаллаштириш ва ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишда муайян ютуқлар қўлга киритилганлигини қайд қилиб ўтмоқ керак.

Баъзи рақамларни келтирмоқчиман. Туямўйин бунёдкорлари Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига олинган социалистик мажбуриятни 1 ноябргача адо этишди. Ўтган йили планда белгиланган 44,9 миллион сўмлик ўрнига 47,8 миллион сўмлик ҳажмда қурилиш-монтаж ишлари бажарилди, 4 та сув омбори обиҳаёт тўплашга тайёр ҳолга келтирилди. Улар умуман 8 миллиард кубометр, шу жумладан 5,3 миллиард кубометр фойдали ҳажмда сув тўплаш қувватига эга. 25 та гидротехник иншоот ишга туширилиб, 13 минг гектар ернинг сув билан таъминланиши яхшиланди.

Социал программани изчиллик билан амалга ошириш қайта қуришнинг таркибий қисми. Бу жабҳада баъзи ишлар қилинди. 19,4 минг квадрат метр турар-жой қурилиб, фойдаланишга топширилди. 2264 ўринли мактаб, 90 ўринли болалар боғчаси, 360 ўринли поликлиника ишга туширилди.

Олдинги бўлинмалар, участкалар ва бригадалар Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси очиладиган кунгача беш йилликнинг уч йили марраларини эгаллашга аҳд қилиб, социалистик мусобақада олдинги сафларда бормоқдалар. Булар — Саъдулла Жумабоев, Бекжон Ганжаев бошлиқ участкалар, Сафарбой Отажонов бошлиқ бульдозерчилар, Полина Чистякова бошлиқ пардозловчилар, Ёқуббой Қурбонов, Дурди Ўринов бошлиқ комплекс бригадалардир. Олдингиларга тенглашиш, ташаббус ва янгиликка кенг уфқлар очиб бериш ишни янада жадалроқ олдинга силжитишга ёрдам беради.

2. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети IX пленумида қайд этилганидек, қайта қуришнинг дастлабки босқичида эришилган муваффақиятларни мустаҳкамлаш, ибратли тажрибаларни кенг ёйиш умумий ишимиз учун манфаатли эканлиги шубҳасиз. Кези келганда битта мулоҳазани баён қилмоқчиман. Кейинги пайтларда танқид бобида баъзан ҳаддан ошиш, қусур-нуқсонларни бўрттириб кўрсатишга мойиллик сезиляпти. Бу билан танқиднинг ролини камситмоқчи эмасман. Ҳаққоний, принципиал танқид бизга сув билан ҳаводек зарур. Айтмоқчиманки, ижобий ўзгаришлар ва илғор тажрибаларни илғаб олиш, кенг оммалаштириш ҳам муҳим эканлигини ҳам унутмаслик керак.

Партия комитетининг иш услуби ва методлари янгиланяпти. Илгари партия йиғилишларида асосан хўжалик масалалари кўриларди, бир хил қолипдаги юзаки қарорлар қабул қилинарди. Энди вазият ўзгарди. Партиявий-ташкилий, ғоявий-тарбиявий ишларга оид конкрет масалалар, қайта қуришнинг актуал вазифалари кун тартибига киритиляпти. Масалани тайёрлашда партком аъзолари, коммунистлар актив иштирок этишади. Олдиндан белгиланган нотиқларнинг тайёр текстни ўқиб беришига чек қўйилди, муҳокама ошкоралик, ишчанлик руҳида ўтади, ҳар ким дилидагини тортинмасдан айтади. Қарорларнинг бажарилиши, бирон тадбирнинг ҳам қоғозда қолмаслиги доимий назоратда туради.

Социалистик мусобақани ташкил этишда расмиятчиликка хотима берилди. Мажбуриятлар реал бўлиши, иш якунлари қурувчилар иштирокида таҳлил қилиниб, кимларни моддий ва маънавий рағбатлантириш бамаслаҳат ҳал этилиши мусобақанинг таъсирчанлигини оширмоқда.

Коммунистларнинг, ўрта звено кадрларининг сиёсий ўқиши, малака ошириши, иқтисодий билимларни эгаллаши партия комитети фаолиятида алоҳида ўрин тутади. Олинган билимни ҳаётга ким қандай татбиқ этаётганлиги ҳисобга олиб борилади. Жамоатчилик асосида уч ўринда сиёсий маориф кабинети, икки ўринда ижтимоий-сиёсий марказ ташкил этилган. Оммавий-сиёсий ишлар қурилиш объектларига кўчирилганлиги яхши самара бермоқда.

Ташкилотчилик ва сиёсий ишни қайта қуриш даври талаби даражасига кўтариш учун тўпланган тажрибаларни бойитиш, тинмай изланиш, бошқалардан кўп нарсани ўрганиш зарурлигини тушуниб турибмиз. Партиявий иш—ижодий ишдир, уни доимо такомиллаштириб боришимиз лозим.

3. Ишни олға силжитишга тўғаноқ бўлаётган, қайта қуришга халақит бераётган бир нарсага эътиборни жалб қилишни истардим. Бу — янгиликни жорий этишдаги сусткашлик, ҳал қилувчи пайтларда иккиланиш ва пассивликдир.

Битта мисол: бошқарма бўлинмаларидаги 87 та бригададан 33 таси хўжалик юритишнинг янги системасига ўтди, бригада пудрати методи афзаллиги тажрибада исботланди. Шунга қарамай кўпчилик бригадалар меҳнатни ташкил этишнинг прогрессив усулини жорий этишни кейинга сурмоқдалар. Чамаси, янгиликка йўл очишда собитқадамлик, дадиллик етишмаётир. Бундай ҳолларга кескин зарба берилиши зарур.

Интизомсизлик, хўжасизлик, ичкиликбозлик каби салбий ҳодисаларга лоқайдлик, хато ва нуқсонларга муросасозлик олға томон ҳаракатимизни тезлатишга халақит беради. Пайвандчилар бригадири С. Цойни хўжасизлик учун, участка бошлиғи Р. Эгамбердиевни ичкиликка ружу қўйганлиги учун партия йиғилишида муҳокама қилганимизда уларнинг номуносиб қилмишларига принципиал баҳо берганлигимизнинг боиси ҳам шу. Бу принципиаллик, ўзаро талабчанлик оддий коммунистларнинг сўзларида ўз ифодасини топганлиги диққатга сазовордир.

Эътироф қилиш кераккi, сансалорлик ва расмиятчилик фактлари етилган масалаларни ўз вақтида ҳал этишга салбий таъсир қилмоқда. Қурилишда индустриал методларни, хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи маблағ билан таъминлашни жорий қилиш кечикаётир, социал ривожланиш программасини амалга ошириш, қурувчилар эҳтиёжини қондиришда жиддий камчиликлар ҳукм сурмоқда.

«Олма пиш, оғзимга туш» деган кайфият билан ҳеч нарсани қўлга киритиб бўлмайди. Ҳаракат қилиш, излаш ва топиш керак. Синалмаган йўлдан шахдам қадамлар билан олдинга бориш, янглишишлардан қўрқмаслик, қийинчиликлардан чўчимаслик ҳар биримиздан сабот, қатъият талаб этмоқда. Қайта қуришнинг янги босқичи —ҳаммамиз учун катта имтиҳон. Бу имтиҳондан муваффақиятли ўтиш муқаддас бурчимиздир.

Кадрлар ўқуви

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги кадрлар малакасини ошириш институтида тингловчиларнинг навбатдаги группаси ўқишни тамомлади. Группа составида Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг раҳбарлари, область ижроия комитетларининг раислари, область молия бошқармаларининг бошлиқлари, шунингдек республика министрликлари ҳамда идоралари бошқармалари ва бўлимларининг раҳбарлари бор.

Ўқиш жараёнида хўжаликни бошқариш, молия-кредит системаси, фан ва техникани ривожлантиришнинг энг муҳим проблемалари кўриб чиқилди. Якка тартибдаги меҳнат фаолияти тўғрисидаги қонунни қўлланиш, кооперативларни ташкил қилиш ва уларнинг ишлаши практикаси, қайта қуришнинг бошқа социал жиҳатлари батафсил ўрганилди.

Тингловчилар Тошкентдаги бир қанча корхоналарнинг — экскаватор заводи, Ташметрострой, «Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси, кўзгу-мебель фабрикасининг ишлаб чиқариш ва молиявий фаолияти тажрибаси билан танишдилар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари В. В. Судаpermissions

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари В. В. Судаpенков, С. У. Султонова, республика министрликлари ва идораларининг раҳбарлари тингловчилар ҳузурида лекциялар ўқидилар.

«Экономикани бошқаришни тубдан ислоҳ қилиш» мавзусида якунловчи илмий-амалий конференция ўтказилди.

(ЎзТАГ).

ЛЕКЦИЯ ПРОПАГАНДАСИ ҲУЖУМКОРЛИК РУҲИДА БЎЛСИН

Жамиятимизнинг иқтисодий ва социал турмушини қайта қуришдан иборат кенг миқёсли вазифалар идеология ходимлари олдига юксак талаблар қўймоқда. Бундай шароитда лекция пропагандасининг роли ҳам кучаймоқда. Лекция пропагандаси янги иқтисодий ва сиёсий тафаккурни шакллантириши лозим, деб таъкидланди Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти правлениесининг 6 февраль куни Тошкентда бўлиб ўтган пленумида.

Республика «Билим» жамияти правлениесининг раиси, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси П. Қ. Ҳабибуллаев жамият шаҳар ва район ташкилотлари ишини қайта қуриш тўғрисида доклад қилди.

Пленумда айтиб ўтилганидек, республика «Билим» жамиятининг ташкилотлари ўз ишини қайта қуриш ва унинг самарадорлигини ошириш йўлидаги дастлабки қадамларнигина қўйди. «Билим» жамияти кўпчилик ташкилотларининг фаолияти замон талабларига, М. С. Горбачев матбуот ходимлари ва идеология муассасаларининг раҳбарлари билан учрашувда ўртага қўйган вазифаларга ҳали мувофиқ эмас. Мана шу муҳим соҳадаги ишларнинг аҳволи Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети IX пленумининг минбаридан кескин танқид қилинди.

Оғзаки пропаганда қайта қуриш ва жадаллаштириш вазифалари билан яхши боғланмаган, эскириб қолган форма ва услублар асирида қолмоқда. Олимлар, йирик мутахассислар лекция ишига дуруст жалб этилмаяптилар.

Пленум қатнашчилари лекция пропагандасини ташкил қилишни анча яхшилашга, унинг илмий савияси ва самарадорлигини оширишга қаратилган конкрет таклифларни киритдилар. Қабул қилинган қарорда Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти правлениесининг ҳамда шаҳар ва район ташкилотларининг ишида қайд этиб ўтилган камчиликларни бартараф этиш чоралари белгиланди.

Пленумда республика «Билим» жамияти шаҳар ва район ташкилотлари ўртасидаги социалистик мусобақанинг якунлари чиқарилди, 1988 йил учун социалистик мажбуриятлар қабул қилинди.

Жамият правлениесининг янги аъзолари сайланди. Ю. А. Вуколов, С. Н. Усмонов республика «Билим» жамияти правлениеси раисининг ўринбосарлари қилиб сайландилар.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов, Бутуниттифоқ «Билим» жамияти бўлимининг раҳбари В. А. Воинов нутқ сўзладилар.

Пленум ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, республика Госплани раиси И. И. Искандаров қатнашди.

(ЎзТАГ).

ҲИНДИСТОНЛИК МЕҲМОНЛАР

Ҳиндистон ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари К. П. Ш. Менон бошчилигидаги шу министрлик делегацияси Ўзбекистон ҳаёти билан танишмоқда. Делегация Москвада бўлиб ўтган Совет — Ҳиндистон сиёсий маслаҳатлашувлари тугаганидан кейин Тошкентга келди.

Меҳмонлар республика пойтахтининг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирдилар, улар Самарқанд ва Бухорога ҳам борадилар.

6 февраль куни Ўзбекистон ССР ташқи ишлар министри С. Қ. Қурбонов К. П. Ш. Менон бошчилигидаги Ҳиндистон ташқи ишлар министрлигининг делегациясини қабул қилди.

Суҳбатда Ҳиндистон Республикасининг Тошкентдаги Бош консули Й. Кумар қатнашди.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия ва комсомол органларида самарали ишлаганлиги учун ҳамда туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Ташкилий-партиявий ишлар бўлими мудирининг биринчи ўринбосари ўртоқ Ўткир Обидович **Зокиров**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

«Совет Ўзбекистони»нинг 20.000-сони

Оддий кишилар нафаси

Газета ҳаётимизнинг ажралмас ҳамроҳига айланган. Ишдан келгач, албатта, қўлимизга газета оламиз. Айниқса қайта қуриш даврида матбуот саҳифаларидаги ўткир, долзарб мақолаларни ўқимасдан яшаш мушкил. «Совет Ўзбекистони» газетасининг ҳар бир сонида биз, ишчилар учун ҳам зарур бўлган мақолалар бор.

Аммо ҳали ҳам ўзимизни қизиқтираётган барча масалаларга матбуот саҳифаларидан тўла жавоб топяпмиз, дея олмаймиз. Масалан, хўжалик ҳисоби муаммолари чуқур ёритилмаяпти. Унинг ҳал этилмаган проблемалари, ечилмаган чигалликлари хусусида батафсил ёзиш зарур.

Республикамизнинг етакчи газетаси — «Совет Ўзбекистони» маънавият масалаларига кўпроқ эътибор қаратишини истар эдим. Масалан, аксарият ишчилар ўз манфаатларини ўйлайдилар. Ҳамма нарса пул билан чақиладиган бўлиб қолди. Тўғри, пул керак. Лекин инсонийлик, одамгарчилик сингари жуда кўп хислатлар ундан устун туради.

Олдин лифт кабиналари йиғувчилари битта бригадада ишлашарди. Янги шароитда бригада иккига бўлинди. Иш салмоғи ва ишчилар сони кўпайди. Аммо маош бироз камайди. Кўпчилик дарров норози бўлди. Бояги хислатлар ўрнини гина-кудурат, қўл учида ишлаш кайфияти эгаллади. Ваҳолонки, яхшироқ меҳнат қилинса, пировард натижа яхшиланиб, манфаатдорлик яна ҳам ошиши мумкин эди... Газетада мешчанликка қарши мақолалар берилишини истайман. Айни пайтда танқидий чиқишлар натижаси ҳақида қайғурмоқ керак.

Яна бир истак, газетадан оддий кишилар нафаси уфуриб турсин. Дастгоҳлар ёнида, минорали ва кўтарма кранлар ёнида, дала ва фермаларда ҳалол меҳнат қилаётган бунёдкорлар ҳақида, уларнинг оилавий турмуши, қувонч ва ташвишлари ҳақида материаллар кўпроқ босилсин, дейман.

Ш. ТОИРОВ,
Самарқанд лифтсозлик заводи ишчиси.

Таъсирчан сўз билан

Мана, қарийб эллик йилдирки, шу газетанинг доимий ўқувчисиман. «Совет Ўзбекистони» — республикамиз ҳаётининг ойнаси.

Марказий Фарғона чўлларига дастлабки ҳужум бошланган кезлари чўл бағридан барханлар ўрнида 70 гектар ер ўзлаштириб, чўлқуварлар бригадаси тузган эдик. Ҳозир мана шу ерлар 25—30 центнердан пахта беради. Ўша йиллари «Қизил Ўзбекистон» Марказий Фарғонанинг ўзлаштирилишига бағишлаб жуда кўплаб материаллар берарди. Чўлқуварлар турмуши, меҳнатига оид очерк, публицистик мақола ёки оддий хабарлар газетанинг деярли ҳар бир сонида босилар, бу эса табиийки, бизларни янги меҳнат ғалабалари сари илҳомлантирарди.

Орадан анча йиллар ўтди. Марказий Фарғона чўллари деярли ўзлаштириб бўлинди. Аммо бу чўл ерларда пахта етиштириш билан боғлиқ проблемаларнинг ҳаммаси ҳал бўлди, дегани эмас, албатта. Вақт янги муаммоларни келтириб чиқарди. Ўз вақтида «чўлни сайёр бригадалар билан ўзлаштириш мумкин», деган фикр етакчи бўлгани учун чўлда турар жой бинолари, социал-маиший объектлар қурилмаган эди. Эндиликда бунинг жабрини тортяпмиз. Энг ёмони алмашлаб экишга риоя қилинмаслиги оқибатида ерлар ишдан чиқиб қолди. Тупроқнинг мелиоратив ҳолати ёмонлашди. Ер захлаб кетди, зовурлар қазишга эътибор кам. Алмашлаб экишнинг пахта — беда — пахта усули ҳақида кўп гапириляпти. Аммо пахта — шоли — пахта усули тилга олинмайди. Ваҳолонки чўл ерлари шароитида ернинг шўрини бир-икки йил шоли экиб яхшилаб ювиш мумкин.

Кейинги йилларда «Совет Ўзбекистони»да Қарши, Жиззах, Бухорода катта чўл массивлари ўзлаштирилганлиги ҳақида хабарлар, мақолаларни кўп ўқияпмиз-у, аммо у ердаги чўлқуварларнинг бугунги ташвишлари, муаммолари, илғор тажрибалари ҳақида кам биламиз. Ўзимизнинг Марказий Фарғона чўлларини уч область — Андижон, Фарғона ва Наманган деҳқонлари ўзлаштирган. Марказий Фарғонанинг бугунги проблемаларини шу уч область ташкилотлари, мутахассислари, деҳқонларининг ўзаро ҳамкорлигисиз ҳал этиб бўлмайди. Бунга газетанинг таъсирчан сўзи катта ёрдам бериши мумкин. Мана шу регионга оид умумий муаммолар ҳақида эса менимча «Совет Ўзбекистони»да ёзилса, уларнинг ҳал этилиши тезлашарди.

С. ТЎХТАСИНОВ,
Бағдод районидаги «Пахтакор» колхози қўриқ агроучасткаси бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

• Газетхон истаклари

Нур устига нур

Газетанинг номи «Қизил Ўзбекистон» пайтида ҳам уни ўқирдим. Ҳозир ҳам у мен учун доимий ҳамроҳ, ҳамнафас. Уни республикамиз, халқимиз ҳаётининг кўзгуси, йилномаси дегим келади. Улуғ Ватан уруши йилларида газета халқимизнинг қардошларча дўстлиги, республикамиз меҳнаткашларининг фронт ортидаги фидокорона меҳнати, душман билан курашларда мардлик ва матонат кўрсатаётган жангчиларнинг жасоратини ёритди.

Ҳаётимизнинг барча жабҳаларида қайта қуриш давом этаётган бугунги кунда газета саҳифаларида ана шу долзарб мавзу ёритиляпти. Меҳнаткашлар ўз дилларидаги гапларни очиқчасига, рўй-рост баён этишяпти.

Бугунги қутлуғ сана арафасида ўзимнинг баъзи истакларимни айтиб ўтмоқчиман. Газета саҳифаларида ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида, кекса авлоднинг жанговар анъаналари руҳида тарбиялашга хизмат қиладиган материалларга янада кенгроқ ўрин берилса, меҳнат ва уруш ветеранларининг фаолияти ҳам атрофлича ёритилса нур устига аъло нур бўлар эди.

Б. СИРОЖИДДИНОВ,
истеъфодаги генерал-лейтенант, Уруш ва меҳнат ветеранлари Тошкент область кенгаши раисининг ўринбосари.

Фахрли бурчимиз

Мактаб ислоҳоти ёшларга фан асосларини чуқурроқ ўргатиш билан бирга, уларда социалистик жамият аъзоларига хос ахлоқий фазилатларни шакллантиришни кўзда тутади. Ҳозир таълимнинг моддий базасини, унинг ҳаёт билан боғланишини мустаҳкамлаш борасида ишлар қилинмоқда. Урганч шаҳридаги оталиқ корхоналари ва ташкилотлари ўқувчиларни иш ўрни билан таъминлаш, мактабларда амалий машғулот ўтказиш учун шароит яратишда амалга оширган ишлар диққатга сазовордир.

Газета ҳаёт кўзгуси. Афсуски, «Совет Ўзбекистони» газетасида ислоҳот борасидаги муаммолар етарли ва чуқур ёритилмаётир. Шунинг учун ҳам Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг куни кеча бўлиб ўтган пленумида мактаб ислоҳоти карахт ҳолда эканлиги очиқ-ойдин айтилди. Биз газета саҳифаларида ана шундай мактаблар фаолиятини жиддий танқид қилиш, иш услубини такомиллаштириш, ўқитувчилар обрўсини кўтариш билан бирга, илғор тажрибаларни оммалаштириш ҳақидаги мақолаларни ўқишни истаймиз.

Ўлкамизнинг табиат, ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини ҳар бир ўқувчи яхши билмоғи керак. Бунинг учун саёҳатлар ва туристик юришлар уюштириб туриш лозим. Бизнингча, қардош республикаларга, қўшни эл-элатларга сафарлар ташкил этиш, пионер ва ўқувчиларнинг ўзаро алоқа ўрнатишларига кўмаклашиш, меҳнат коллективларидаги учрашувларга ўқувчиларни таклиф этиш интернационал тарбияни кучайтиришга ёрдам беради. Бу борада биз газетадан катта мадад кутамиз.

С. ОЛЛОБЕРГАНОВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, пенсионер.

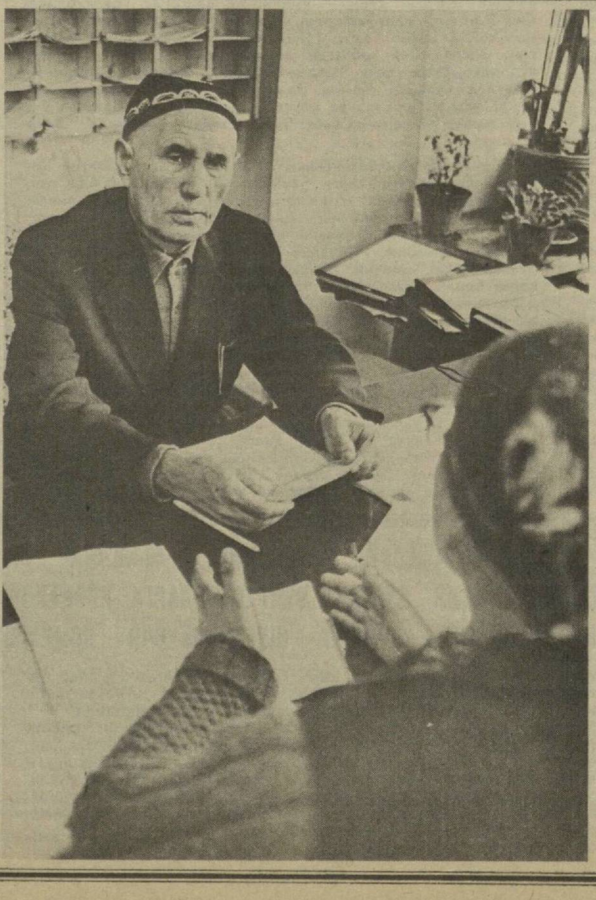

*

Қабулхона жонкуярлари

Ҳар қандай матбуот органи кенг жамоатчиликнинг яқин ёрдамига таянмас экан, омманинг ақл-идрокидан баҳра олмас экан, партия томонидан қўйилаётган катта вазифаларни муваффақиятли бажара олмайди. Коммунистик партиямиз матбуотда жамоатчилик асосларини янада ривожлантириш тўғрисида муттасил ғамхўрлик қилиб келмоқда. Мана, кўп йиллардан бери «Совет Ўзбекистони» газетаси редакцияси қошида беш кишидан иборат жамоатчилик қабулхонаси ишлаб турибди.

Қабулхона ходимлари ҳар куни меҳнаткашларни қабул қилиб, уларнинг ариза ва шикоятларига, таклиф ва истакларига қулоқ соладилар, хатларда кўтарилган масалаларни ҳал этишда ёрдам берадилар. Газетамиз таянчи бўлган қабулхона ходимлари жойларда тез-тез бўлиб, партия, совет, хўжалик раҳбарлари билан гаплашиб, гражданларнинг талаб ва эҳтиёжларини қондиришда жонкуярлик, ишбилармонлик ва принципиаллик кўрсатмоқдалар, Айниқса, кекса журналист, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими К. Юмаева, ветеран журналист Т. Рустамов, тажрибали юрист К. Комилов, кекса матбаачи А. Набихўжаевларнинг хизмати катта бўлмоқда.

СУРАТДА: редакциямиз қабулхонаси ходими, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими Абдуфаттоҳ Набихўжаев навбатдаги арзчи билан суҳбатлашмоқда.

В. Молгачев фотоси.

*

Адабиёт ва санъат саҳифаси

• Янги шеърлар

ДЎСТЛИК

Гулдай кўксинг эзмиш тоғдай оғир ғам,
Қора кўзларингга қаро бу олам,
Агар тутолмасам ғамингга елкам,
Дўстлик даъволарим абасдир, абас.

Не тонг, камолингдан куймиш ёмонлар,
Номингни ёмонга йўймиш ёмонлар,
Охир маломатга қўймиш ёмонлар,
Билгил, иғво умри абадий эмас.

Бошга кулфат тушса билингай дўстлар,
Беадад ҳимматин илингай дўстлар,
Дўстига тиғ тегса тилингай дўстлар,
Дўстликка фидолик энг олий ҳавас.

Ҳар кимга кўз тутиб гирён бўлмагил,
Номардлар тонсалар ҳайрон бўлмагил,
Дўстсиз қолдим дея вайрон бўлмагил,
Менга меҳринг азиз, кимга азиз нафс.

Суянган тоғларинг нураб кетсалар,
Исмингдан даҳшатда титраб кетсалар,
Дардинг айтсанг бефарқ мудраб
кетсалар,
Коййма, паст жойда пастлик қилур паст.

Ундайлар қошингга қайтмоғи аниқ,
Эски қўшиқларин айтмоғи аниқ,
Чунки ғам тоғин ҳам битмоғи аниқ,
Ҳар мушкул —дўст танлаш йўлидаги
дарс.

Баски виждонинг пок, имон саломат,
Қаддинг мағрур тутсанг йитгай маломат,
Ахир, адолат бор, дўстим, адолат,
У мангу музаффар, мангу муқаддас.

Ҳабиб САЪДУЛЛА.

МУТОЛААДАН СЎНГ

Бу дунёда меҳр айланиб юрар,
Бу дунёнинг синчи, ғишти муҳаббат.
Томирларда қонмас, ҳайрат югурар,
Бу дунё Пушкинни севар хайрият.

Узун киприкларда қалқиб турган юк,
Сен ўтсан, оловсан куйдириб тушгин.
Муҳаббат дегани шу қадар буюк,
Шу қадар буюкдир дард билан Пушкин.

Мансабни сиқимлаб, чўнг панжасида,
Виждондан бенасиб ғўдайган бағир.
Мен сенга раҳмнинг деразасидан
Қарайман, Пушкинни билмайсан ахир.

Бойишнинг минг битта хилидан воқиф,
Манглайи тер кўрмай яшаётган жон.
Шеърнинг чўғи билан кўксингни ёқиб,
Бир бор йиғламаган бу умринг ёлғон.

Хиёнат йўлида тентираган кўз,
Нигоҳларинг сенинг бетуғён, бечўғ.
Илтимос Пушкиндан оча кўрма сўз,
Қаллобларга унинг алоқаси йўқ.

Ошиқлари билан сирли бу дунё,
Ошиқлари билан қудратли бу Ер.
Оқиб келаверар кунларга зиё,
Оқиб келаверар юракларга шеър.

Ошиқ дўст, ҳақиқат, севгидан йироқ
Кечган умрлардан сўйламайлик, кел.
Пушкиндан ўқиймиз шу уларга чох,
Пушкиндан ўқиймиз уларга дуэль.

Замира РЎЗИЕВА.

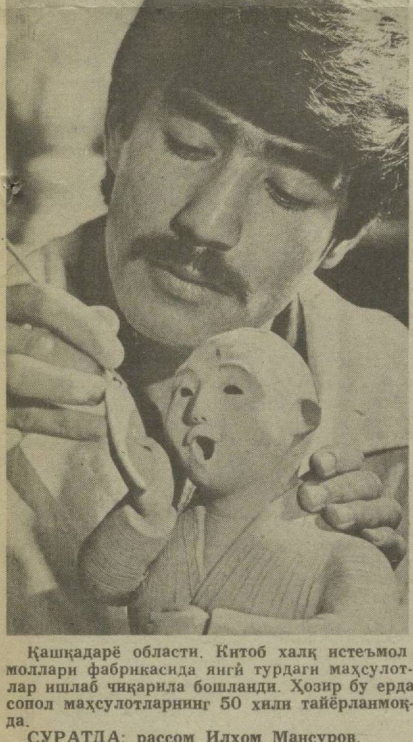

Қашқадарё области. Китоб халқ истеъмол моллари фабрикасида янги турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқарила бошланди. Ҳозир бу ерда сопол маҳсулотларнинг 50 хили тайёрланмоқда.

СУРАТДА: рассом Илҳом Мансуров.
С. Величкин фотоси (ЎзТАГ).

Мақсуд ҚОРИЕВ

Қорхат

Ҳикоя

1

«Мана, ташқарида пага-пага қор ёғмоқда, гўёки қиш кўч-кўлонларини олиб кўчиб келгандек, қарабсизки, бирпасда ҳаммаёққа оқ гиламини тўшади-қўйди. Аввал салом, кейин калом деганларидек, биринчи қор билан сизни муборакбод этаман, зеро бу ота-боболаримиз удуми, биринчи қор ёққанда бир-бирини табриклаш.

Сизга қорхат битишдан мақсадим, шу баҳона ўзимнинг саломат эканлигимни билдириш бўлса, иккиламчи, менга кўрсатган яхшиликларингиз учун сизга яна бир бор раҳматлар айтиш, чунки, мени деб анча азият чекдингиз. Ўша куни сизни биринчи бор институтда кўрганимда мурувватли одам эканлигингизга ишонгандим...»

ХАТНИ ёзув столига қўйиб, дераза ёнига бораман. Ташқарида қиш. Дарахтлар ерга бош эгиб қиш уйқусига кетган, табиат сукунат қўйнига чўмган. Қизиқ, ана шу сокинликда олам-олам жўшқинлик, ғалаён бордек. Фикрлар уйғоқ, хаёлни аллақаерларга етаклайди. Ёлғизлик қурсин, айниқса, йилдек узоқ қиш кечаларида... У билан биринчи бор учрашган дамларим...

Учрашув тасодифан бўлганди. Аспирантуранинг назарий курсини тамомлаб, диссертация ишлари билан Москвага бир ойлик командировкага кетгандим. Қайтиб келсам, институтларда ўқишлар аллақачон тўхтаб, ҳамма пахтага кетиб қолипти. Октябрнинг охирлари эди ўшанда. Кечаси билан ёмғир ёғди, ҳаво бирданига совиб кетди. Пахта терими айни авжига минганда бирданига ҳавонинг айниб қолиши ҳаммани саросимага солиб қўйди. Ҳосилнинг анчагина қисми ҳали далада эди-да! Ёғингарчилик туфайли йиғим-терим ишлари қийинлашиб кетди, ана энди сушилкаларни тайёрла, ўтин, кўмир топ, хирмоннинг устини ёп, хуллас, ҳаммаёқ харажат, ташвиш кўп. Ҳа, ўша кезлари бутун республика, барча халқ пахта ташвиши билан яшарди.

Ўша кунилёқ институтга бордим. Ҳамиша ёшлар билан гавжум бўлган бу даргоҳ гўё кўчиб кетгандек ҳувиллаб қолган. Фақат партком хонаси ёнида бир неча студент навбат кутиб ўтиришибди. Пахтага юборишга мутасадди қилинган штаб шу ерга жойлашган экан. Аспирантлик ҳуқуқимдан фойдаланиб, ичкарига кира бердим. Парткомнинг ўрнида қотмадан келган, қирқ ёшлар чамасидаги бир киши ўтирибди, уни танимадим, ёнида сиёсий иқтисод кафедрасининг доценти Ибодуллина деган аёл бир нарсаларни қоғозга туширмоқда. Стол чеккасига қўйилган стулда илинибгина бир қиз ўтирарди. Салом бердим, улар менга қарашдию, унча эътибор қилмай ўз ишларини давом эттира беришди. Мен ҳам индамасдан бир чеккага чўкдим.

— Шермат Ризаевич, биз Расуловага икки марта чақирув қоғози юбордик, келмади, бир студентимиз уйига бориб тополмай келди, энди фақат институт билан хайрлашиши қолди, холос, — деди Ибодуллина бир тўрда ўтирган бошлиққа, бир қизга қараб.

— Ахир, мен касал эдим деяпманку! — деди қиз зорланиб.

— Касал бўлсангиз медкомиссияга келишингиз керак эди, — деди Шермат Ризаевич.

— Менинг қўлимда справкам бор, касал эдим...— Қиз ҳаяжонда эди.

— Сизнинг справкангиз бир пул, ҳеч нарсага арзимайди, — деди яна зарда билан Ибодуллина.

— Мени мутахассис профессорлар кўришди, ўт қопим касал, ўтган йили пахтага чиққанимда шамоллаб қолганман, ўшанда ҳам бир ой касалхонада ётганман.

— Нега ўзимизнинг медкомиссияга келмадингиз, энди барибир пахтага борасиз, — деди қатъий қилиб Шермат Ризаевич.

— Сизлар ошна-оғайни қилиб справкалар тўғрилайсиз, ота-онангизнинг иссиқ қучоғида маза қилиб ётасиз, у ёқда бўлса бечора курсдошларингиз ёмғир демай, совуқ демай пахта териб ётишибди. Хўш, шу ишингиз совет студенти шанига тўғри келадими?

Ибодуллина узундан-узоқ гапирди, пахтанинг мамлакат экономикасидаги аҳамиятини тушунтирган бўлди.

Масалага Шермат Ризаевич якун ясагандек бўлди:

— Хуллас, гап бундай, ўртоқ Расулова, агар пахтага шу бугуноқ жўнамасангиз сизни институтдан ҳайдаймиз, гап тамом!

Қизнинг ранги ўчиб кетди. Нима қиларини билмай, иккиланиб қолди, кейин қўрқа-писа:

— Бўлмаса медкомиссияга кириб чиқай, — деди.

Шермат Ризаевичнинг тоқати-тоқ бўлиб жаҳли чиқиб кетди:

— Қанақа ўжарсиз ўзи, медкомиссия ҳам, бошқаси ҳам ўша ерда, қани энди бораверинг, бошқалар кутиб қолди.

Қиз ўрнидан базўр туриб, аста-секин чиқиб кетди.

Шермат Ризаевич ҳам, Ибодуллина ҳам гўё студент қиздан норози бўлгандек бир-бирларига қараб қўйишди. Кейин: «Сизнинг нима ишингиз бор» дегандек менга юзланишди. Мен бўлсам бир оғиз ҳам сўз айтмай қизнинг орқасидан чиқиб кетдим.

Ҳа, Гулчеҳра билан биринчи бор танишишим ана шундай вазиятда рўй берганди. Ҳозир, қишли-қировли кечада деразамга қиш чизаётган расмларга қараб фикрлайман, хаёлим кўзгусида ўша соҳибжамол қизнинг гулгун чеҳраси намоён бўлади, уни ўйлайман, ёзув столимга келиб яна қорхатни қўлимга оламан:

«Қизалоқлик йилларим боғ-роғлар, Водилнинг тезоқар шифобахш анҳорлари, гўзал водийларида ўтган. Қиш бўлиб биринчи қор ёққанида биз ҳам шўхлик қилиб қўни-қўшниларга қорхат ёзардик. Унинг бошланиши шеър билан битилларди. Агар ёдимдан кўтарилмаган бўлса, у мана бундай бошланарди: «Қорни ёғдирган табиатнинг ўзи, хат бориб айтсин зиёфатнинг сўзи». Лекин сиз менинг ушбу хатимни олгач зиёфат қиламан деб ўтирманг. Қорхат баҳонаю, сиз билан хат орқали бўлса ҳам сўйлашгим келди...»

2

Қандайдир хўрсиниш, оловли туйғу ич-ичимдан босиб келди, Гулчеҳра билан иккинчи марта эртаси куни учрашганимни эсладим.

Кўрпа-ёстиқни кўтариб институт ҳовлисига келганимда автобус энди қўзғалганди. Шоша-пиша чиқиб олдим. Қарасам Гулчеҳра ҳам ўтирибди. Ёнидаги ўриндиқ бўш экан. У менга салом берди, кечаги гап-сўзларни эсладими, бироз кулиб ҳам қўйди. Кўзимга бутунлай бошқача кўриниб кетди. Қиз боланинг ҳолати очилиб-бекилиб турган ҳавога ўхшаркан, у ёқ-бу ёғига қараса бирпасда очилиб-сочилиб кетади. Гулчеҳра энди кечаги ранги синиқ, руҳи тушган қиз эмасди.

— Танишиб қўяйлик, менинг исмим Маҳмуд, шу институтда аспирантман.

— Менинг исмим Гулчеҳра, иккинчи курсда ўқийман.

Қиз беихтиёр қўлини узатди, мен ҳам.

Кечга томон штабга етиб бордик. Шу заҳоти автобусдан туширмай совхознинг энг узоқ бригадасига юборишди. Бригадага етиб борганимизда кеч бўлиб қолганди. Студентлар жойлашган баракни кўриб, кайфим учиб кетди. Барак иккига бўлиниб, ярмисида қизлар жойлашган экан. Бу ерда инсон боласи яшаши мумкин эмасди. Кечадан бери ёққан ёмғир ҳаммаёқни зах бостириб юборган. Баракнинг ичи ташқаридан ҳам совуқ, нам эди. Ўзим майли-я, ҳаммадан ҳам ёнимда турган нозик табиат, касалманд қизга ачинардим, кеча пахтага боролмайман, деб зорланаётганича ҳам бор экан, бу совуқ, зах хонада қандай яшайди. Қизга қарайман, жимгина, тақдирга тан бериб турарди. У менга термулиб, кулиб қўйди. Қизнинг руҳияти тушмаганлигини кўриб дилим бироз равшан тортди. Мени танийдиган йигитлар дарҳол жой кўрсатишди.

БУ — Гулчеҳра билан менинг иккинчи учрашувим. Ҳа, ўша дамлар ҳам киши ҳаётида унутилмас, ширин дақиқалар бўлиб қоларкан. Мана энди ёдга олсам, юрагимнинг бир жойлари ачишиб, аллақандай бўлиб, кетаман.

«Хатимни анча чўзиб юбордим чамаси, лекин нима қилай, вақтим кўп, зерикаман, қўлимдаги барча китобларни ўқиб бўлдим, ўйлаб кўрсам тағинам ўйинқароқлик қилиб, яхши ўқимаган эканман. Эсон-омон тузалиб чиқсам, ўқишнинг қадрига етиб, шундай ўқийки. Ҳа, фақат тўрт-бешга!

Ҳадемай баҳор келади. Мен илк навбаҳор кезларини севаман. Наврўз келганда табиат қучоғида, майсалар устида чечаклар териб тол навдаларидан баргак ясаб сочимга чамбарак тақиб юришни севаман. О. баҳор қандай яхши-а! Тонг билан қуёшни қаршилаб, табиат қўйнида гўзал фасл нашидаси билан қушлар наъвосини тинглаш қандай ёқимли. Эҳ-ҳе, ҳаёт шундай ширин, тотлики, бирор киши ҳам уни ташлаб кетгиси келмайди. Бунга сиз нима дейсиз!»

Эртаси куни ҳақиқатан ҳам ҳаво юришиб кетди. Офтоб чиқиб далаларга яна ҳам файз киргандек бўлди. Нонуштадан сўнг ҳамма далага йўл олди. Штабдан мени шу бригадага бошлиқ қилиб тайинлашибди. Тушга қадар майда-чуйда ишлар билан бўлиб овқатга бир соатча вақт қолганда студентлар пахта тераётган бригадага йўл олдим, асли мақсадим Гулчеҳрадан хабар олиш. Бу менинг Гулчеҳра билан учинчи марта учрашувим эди. Қиз мени кўрдию, юрагида қуёш чиқиб кетгандек хурсанд бўлди.

— Ассалому алайкум, Маҳмуд ака, кошоналарингизда яхши ухладингизми, ширин тушлар кўрдингизми, ўйлаб қарасам барагимиз унчалик совуқ эмас экан, чунки, шамол у ёғидан кириб, бу ёғидан чиқиб кета бераркан, шундай бўлгач хона совиб кетмайди, биз қизлар, ана шу қизиқ қонуниятни шу кеча кашф этдик...

Гулчеҳра шошиб-пишиб сўзлар, бу ҳазил гаплар унинг талаффузида жуда ҳам чиройли эшитиларди. Энди у кечаги партком хонасидаги хаста, бўшанг қиз эмас, балки жуда ҳам қувноқ, шўх, дилбар қиз эди. Унинг чеҳраси кузнинг тиниқ, соф ҳавосида гул-гул очилиб кетган, ҳусни-латофати ўзининг бутун борлиғи билан намоён бўлгандек.

— Маҳмуд ака, қани нима қилиб турибсиз, пахта термайсизми, ахир, мана бу ариқ сизга, ким ўзарга ўйнаймиз, аммо мен чевар теримчиман, ҳарҳолда эҳтиёт бўлинг. Тағин дол қолманг.

Гулчеҳранинг ёнига туриб, пахта тера бошладим. У бўлса тинмай кулади, ҳазиллашади, менинг бўлса тилим лол, негадир унга гап топиб бера олмайман.

— Нима бўлди сизга, у ёқ, бу ёқдан сўзласангизчи, кечаси яхши ухламадингизми?

— Мен-ку яхшиман, сизнинг соғлиғингиз қандай?

— Одам ҳаммасига чидар экан, мана қаранг, анча яхши бўлиб қолдим...

Мен қизнинг пахтага тўлиб кетган этагини ечиб оламан, Гулчеҳра бироз дам олай деб этак устига ўтиради. Кўзим оёғидаги таги юпқа туфлига тушади, қалин пайпоқ ҳам киймабди. Кечаги кийиб келган янги пальтосининг устидан этак тутиб олган. Шу аҳволда ишлаб бўладими, оёғидан зах ўтиб кетади-ку!

— Юринг, кетдик, овқат вақти бўлди, — дедим қизнинг қўлидан тортиб.

— Вой, ҳаммадан олдин борволсак қандай бўларкан?

— Одамлар аллақачон бориб ўтиришибди, қани юраверинг!

Биз биргалашиб кетамиз, икки кўзим Гулчеҳранинг

3

оёғидаги туфлида, худди қизнинг оёғидан зах ўтиб, шу бугун касали тутиб қоладигандек туюлади менга.

Тушки овқатдан сўнг штабга бордим. Қайтишда магазинга кириб битта керзи этик олдим-да, тўппа-тўғри Гулчеҳранинг ёнига ўтдим.

— Келинг, Маҳмуд ака, яхшимисиз, ҳол-аҳволларингиз қалай, табриклаймиз, катта лавозим эгаси бўлибсиз, шунчалик ҳам камтар бўласизми, бир оғиз бизга шипшитиб қўймайсиз. Ғариб аҳволимизда бир қувончли воқеа юз берибди-ку, билмасак, сиз бўлсангиз айтмайсиз.

Гулчеҳранинг ҳазилларига ўрганиб қолгандим. Бу қиз шундай лобар, ширинсухан эдики, билмадим, шунча дилбарликни қаердан олган экан.

— Қани, Гулчеҳрахон, оёғингиздаги модний туфлини ечингчи, мана буни кийиб олинг, — дедим мен ҳам ҳазиллашиб.

— Бизга туҳфами бу! Оёғимга сиғмаса керак, — деди қиз кулиб.

Гулчеҳра туфлисини ечиб мен олиб келган иссиқ пайпоқ билан этикни кийиб олди-да, худди солдатлардек у ёқ-бу ёққа юра бошлади. Кейин келиб менга честь берди-да:

— Ўртоқ бошлиқ, солдат Расулова сизнинг ҳар қандай топшириқларингизни бажаришга тайёр! — деди.

Мен унинг худди ёш болалардек қилиқларидан завқ-шавқ оламан, ҳазил гапларига қотиб-қотиб куламан. Кейин бироз жиддий тортиб, Гулчеҳранинг олмадек қизариб кетган юзларига, меҳригиёли кўзларига тикиламан.

— Этик учун, ғамхўрлигингиз учун раҳмат, — дейди қиз секингина жиддийлашиб.

Энди мен унинг кўзларида яна ўша сўлғинликни кўраман. Қиз негадир безовта, гўё юрагидаги дардини яширади, ғам юкини ҳеч кимга айтмай, ҳамма оғирлиги билан ўзи кўтариб юргандай туюлади менга.

Кунлар кетидан кунлар ўтди.

ЯНА ёмғирли кунлар бошланди. Оқ пахта тугаб, студентлар энди кўрак теришга тушиб кетишди. «Байрамга олиб кетишармиш» деган гап тарқалди, беҳад қувондик. Кейин бу хабар нотўғри бўлиб чиқди. «Октябрь байрамини шу ерда, пахта даласида ўтказамиз» деган шиор ўртага ташланди.

Ростини айтсам, мен энди Гулчеҳрага боғланиб қолгандим. Ҳар куни далага бориб, кўпинча у билан бирга, баъзан кечга қадар кўрак терардик. Унинг ширин-шакар сўзлари, болаларга хос қилиқлари, ўтли қарашлари мени ўзига мафтун этиб қўйганди. Қизнинг фикр доираси кенг, мулоҳазали, кўп ўқиган, оқила эди. Лекин бир нарсага ҳайрон бўлардим, нима учундир ҳамма нарса билан қизиқарди-ю, аммо менинг оилавий аҳволим ҳақида бирор оғиз ҳам сўрамасди.

«Қорхат охирлаяпти. Ўйлаб қарасам, ўша кунлар ажиб из қолдирди ўтли юрағимда. Яккаю-ягона қувончим сиз эдингиз ўшанда. Келишингизни интиқиб кутардим. Аммо қизлик ғурури, иффат, орияти кучи дилимдагиларни очиқ айтишга йўл бермасди. Билсам, ҳамма-ҳаммасини сизга очиқ айтишим керак экан...»

Бу ёғини ўқий олмадим. Кечқурун Гулчеҳранинг оғриғи яна хуруж қилди. Иложи бўлмай охири касалхонага олиб боришга тўғри келди. Борсак бўш ўрин йўқ, касалхонада одам тўлиб кетган. Гулчеҳрани коридорга ётқизиб қўйишди.

Навбатчи врач кўриб ҳеч нарса дея олмади. «Эрталаб бош врач келади, рухсат берса, Тошкентга олиб борасизлар», деди. Ёниб кетдим, жаҳлим чиқиб навбатчи билан жанжаллашдим. Аммо унга гапиришнинг ҳеч ҳожати йўқ эди. Шўрлик иложсиз, бу касалликдан бехабар одам экан. Бўлмади, бир илож қилиб, кўчадан машина топиб Гулчеҳрани Тошкентга олиб кетдим.

«Билмадим, сиз менинг ҳаётимга қаердан кириб келдингиз, шунчалик бўлишини ҳечам ўйламаган эканман. Эртаю-кеч хаёлдаман, ўйлаб ўйимга етолмайман. Шундай қийин вазиятга тушмаганимда соғ-саломат бўлардим. Агар ўша ерда ёрдамчилар учун шароит бўлса майли эди-я, жон-жон деб ишлардик. Катта даргоҳларда, йиғинларда студентлар, ўқувчилар пахта теримига жалб этилмайди, дейишди, қувонгандик, ниҳоят ўқишларимиз яхши бўлар экан, деб. Бироқ дўппи тор келганда, яна пахтага кетдик. Ўзгаришлар бўлди, олдинги раҳбарларни шу масалада айблашди. Биз яна қувондик, ҳақиқат бор экан деб ўйладик. Аммо ўша танқид қилганлар яна бизни алдашди. Мана мен бир умр майиб бўлиб қолдим».

Ўшанда Гулчеҳрани Кўкрак хирургияси институтига ётқизиб, кейин ҳар куни хабар олиб турдим. Қизнинг аҳволи бироз енгиллашгач, кўнглим тинчиб яна пахтага жўнадим.

«Эшикда оппоқ момиқдек қор ёғяпти. Чиройли, худди капалаклар осмондан учиб тушаётгандек. Бизнинг қишлоқда лайлак қор ёғяпти, дейишади. Шунда яна баҳорни эсладим, осмонда арғамчи солиб учиб ўтган турналарни эслайман. Онам, «турналар паст учяпти, арзончилик бўлади», дер эдилар.

Кеча дугонам келганди, ҳамма пахтадан қайтиб келибди. Хурсанд бўлдим. Ундан Сизга ушбу қорхатни бериб юбордим, бориб етармикин... Эртага мени операция қилишади, эсон-омон шу дарддан қутулсам, умрим бўйи сизни дуо қилурман. Ҳаётни севаман, Сизни ҳам...

Гулчеҳра».

Қиш кечаси, йилдек узун кечалар... Қани энди тонг ота қолса. Деразамдан совуқ мўралаб баҳор гулларининг расмини чизади. Ўйлайман, қандай уста наққош экан ул мусаввир, қўлида асбоби ҳам, мўйқалами ҳам йўқ, деразамга ҳеч ким чиза олмайдиган нақшлар солиб ўз санъатини кўз-кўз қилади. Ёдимга Гулчеҳра келади: эслайман, унинг ўтли қарашлари, шошиб-пишиб салом беришлари, тинмай кулишлари, ширин-ширин сўзлашлари...

«ЎРТОҚ КИНО»

Москвада киноактёрлар театри ҳам актив фаолият кўрсатиб келади. Санъат мухлислари съёмкадан бўш актёр ва актрисалар тайёрлайдиган программаларни, турли хил томошаларни ҳамма вақт катта қизиқиш билан кўришади. Артистлар бу театрни миннатдорчилик билан тобланиш, тайёрланиш маскани деб эътироф этадилар.

Ана шу театр вакиллари айни кунларда Тошкентда меҳмон бўлиб туришибди. Улар бу ерга ўзларининг машҳур театрлаштирилган «Ўртоқ кино» программаси билан келишган. Меҳмонлар орасида СССР халқ артисти Пётр Глебов, РСФСР халқ артистлари Майя Булгакова, Зинаида Кириенко, Николай Рибников, Георгий Вицин, Иван Рожков, РСФСРда хизмат кўрсатган артистлар Алла Ларионова, Геннадий Корольков, Евгений Моргуновлар бор. В. И. Ленин номидаги СССР халқлари дўстлиги саройида намойиш этилаётган «Ўртоқ кино» томошаларини тошкентлик санъат мухлислари илиқ кутиб олмоқдалар.

СПЕКТАКЛЛАРГА МАРҲАМАТ

Пойтахтлик санъат мухлислари яқиндагина М. Горький номидаги рус Академик драма театри ижодий коллективини «Виждон ҳукми» (М. Шатров асари) спектакли билан табриклаган эдилар. Куни кеча улар театрнинг яна бир янги иши билан танишдилар: ҳозирги замон Италия драматургиясининг таниқли намояндаси Дарио Фонинг пьесаси саҳналаштирилди. Амалдорлар, бюрократлар, ёлғончилар дунёсини фош этган бу ҳажвий комедия «Фариштaлар билан ўйнашманг» деб аталади.

Комедияни режиссёр Александр Кузин саҳналаштирди. Саҳнада кулгили ҳолат-воқеалар маъюслик билан, ҳаёт воқелиги фантастика билан уйғунлашиб акс этади. Лекин постановканинг умумий руҳи эркин ҳаёт, эзгу туйғу тантанасига ишонч билан суғорилган. Бу ишингиздаги янгиликни нимада шарҳлайсиз, деган саволга режиссёр: спектаклда сўз, музика ҳамда нафис-назокатли ҳаракатларни уйғунлаштиришга интилдим, деб жавоб берди.

Рассом А. Стоцкий асар руҳига мос саҳна безаклар ишлаган. Композитор Е. Ригернинг музикаси ҳам спектакль мазмунини кучайтиришга хизмат қилади. Ролларни ижро этаётган актёр-актрисалар орасида тажрибали санъаткорлар ҳам, талантли ёшлар ҳам бор.

Абдулла Қаҳҳор номидаги республика Сатира театри ҳам ўзининг навбатдаги спектаклини томошабинлар ҳукмига ҳавола этди. «Ё Афанди, ё Шоҳ, ё ...» деб номланган бу асарни Т. Хўжаев ва А. Сайфутдинов ёзишган. Таржима ҳам шу авторлар қаламига мансуб.

Янги спектакль Насриддин Афандининг очкўз, бахил бойларга қарши олиб борган кураши саргузаштлари ҳақида ҳикоя қилади. Халқнинг севимли қаҳрамони ролини актёр Тоҳир Саидов ижро этмоқда. Спектакль халққа актёр сифатида танилган Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Лутфулла Саъдуллаев ва Хайрулла Саъдиевнинг режиссёр сифатидаги ишидир.

Коллектив дастлабки спектаклдан тушган маблағни В. И. Ленин номидаги Совет болалар фондига ўтказди.

Йўлдош Охунбобоев номидаги республика ёш томошабинлар театрида премьераси бўлиб ўтган спектакль «Шолғом» деб номланган. Ёзувчи П. Маляревский асари асосида саҳналаштирилган бу спектаклда ёш томошабинлар халқ эртаклари орқали ўзларига таниш, қадрдон бўлган қаҳрамонлар билан учрашадилар. Чинакам дўстлик мўъжиза яратади, яхшилик эса ҳар қандай ёмонлик устидан ғолиб чиқади —спектаклнинг асосий хулосаси шундай.

Асарни режиссёр Владимир Андреев саҳналаштирди. Воқеаларни жажжи томошабинларга мароқли қилиб етказишда рассом Анатолий Черновнинг изланишлари ҳам алоҳида роль ўйнамоқда.

Спектаклдаги ролларни ижро этувчилар орасида Ўзбекистон ССР халқ артистлари Манзура Ҳамидова, Обид Толипов, Муҳаббат Йўлдошева, республикада хизмат кўрсатган артист Бадал Нурмуҳамедовлар, Ёдгора Зиямуҳамедова, Нодира Аҳмедова, Ҳайитали Низомиддинов, Дилбар Абдулазизова каби ёшлар бор.

ХАЛҚ ТЕАТРИ ҚАНИ?

МУХБИРИМИЗ БОНГ УРАДИ

Пастдарғом қадимий Самарқанд яқинидаги район. Азалдан Дарғом ариғи соҳилларида ажиб наволар янграган, дилбар қўшиқлар дилларни ром айлаган. Бу ўзига хос сўлим водийда ҳозир ҳам жуда кўп истеъдодлар, халқ талантлари бор. Районда анчагина ҳаваскорлик ансамбллари, тўгараклар фаолият кўрсатаётир.

Истеъдод соҳибларини жамлаган коллективлардан бирига Халқ театри номи берилганига ҳадемай ўттиз баҳор бўлади. Томошабинлар унинг саҳнасида кўрсатилган «Тобутдан товуш», «Ақл ёшда эмас, бошда», «Роҳатбону» спектаклларини, бу асарларнинг ижрочиларини яхши эслашади. Аммо 1987 йилнинг ёзига келганда...

— Режиссёр қаерда?

— У бетоб, — деди халқ театри режиссёри ёрдамчиси Исомиддин Раҳматуллаев.

— Ҳозир театр томошалари кўрсатяпсизларми?

— Бўлмасам-чи?! «Оятин девор»ни яқин орада топширамиз. Премьерага келинг.

— Театрда неча киши ишлайди?

У тутилиб қолди.

— Дафтарим...

— Бир-икки кишининг исм-фамилиясини айта оласизми?

— Сайёра... 28-мактабдан...

Ҳа, сир дарров фош бўлди. У мардлик қилиб «Театр тарқаб кетганига етти ой бўлди» деса, «сиз ва режиссёрга маош тўланяптику», деган саволдан қўрқади. Шу боис «ишлаяпмиз» дейиш осонроқ-да. Қолаверса, унинг тўйма-тўй юриб, ойлигини бу ёқдан олиши очилиб қолса, бошқаларга ҳам «шамоли» тегади-да.

Район маданият бўлими мудири Абдураҳмон Абдуҳакимовга учрашдик.

— Театрнинг биноси борми?

— Қаёқда? Улар кўчада қолишди. Тарқалиб кетишига ҳам бошпана йўқлиги сабаб бўлди.

— Илгари қаерда шуғулланишарди?

У жавобни кейин бераман, деди-да, бизни ҳамма ёғи тарашлаб ташланган бино сари чорлади.

— Бу ҳам клуб, ҳам театр учун бошпана, бир неча ансамблларга «иш жойи», тикув-бичув цехлари ҳам шу ерда эди. Хароба ҳолига келгач, санэпидстанция ёпиб қўйди. Кейин ремонт бошланди...

Яқин кунларда ремонт бошланганининг бир йиллиги нишонланади. Бу «тантана»га ҳам ҳаваскорларни чақиришар: Ахир, ҳазил-мутойиба кимга ёқмайди. Аммо ремонт ишлари жойидан силжиган эмас. Ансамбллар, тўгараклар, жумладан, театр ҳам кўчага қувилди. Бино ичида чанг босган пианино, лойга қоришган музика асбоблари қолди.

Театр қатнашчилари жой қидириб кутубхонага боришди. Кичгинагина хонада китобсеварлар ва томошачилар бамисоли жиққа мушт бўлишди. Хуллас, сарсон саргардонлик халқ талантларини бездириб қўйди.

— Биз ремонт масаласини бир неча марта кўтардик, — дейди райком секретари Ф. Сатторова. — Лекин аввалига 90-РСУ бошлиғи М. Муртазоев баҳоналарга эрк берди, сўнг бошқа ташкилот иш бошлади. Унинг бошлиғи А. Маматов ҳам...

— Театрнинг кийим-кечаги йўқ, — деди афсус билан режиссёр ёрдамчиси. — Бирор тантанага таклиф қилишса, Каттақўрғон ёки Самарқанддан кийим қарз сўраймиз.

— Ҳозир иқтисодий бошқариш масаласи ҳал этилмоқда. Сизлар томоша кўрсатиб...

— Кўрсатамиз, уч минг сўмлик планимиз бор. 1987 йилда 1446 сўм ишладик. Ярим планга етмади ҳатто. Бу ҳам «Кулги кечалари»дан тушган пул.

— Театрга эътибор йўқ, фақат бирон тантанада эсимизга тушади, — эътироф қилди А. Абдуҳакимов. — Агар ремонт тугаганда аҳволни ўзгартирардик.

Ремонт тугаши эса унинг бошланишига боғлиқ.

Хуллас, халқни халқ театридан ким маҳрум қилди? Бу иш фақат маънавий қашшоқликни истовчи одамнинг қўлидан келади, холос. Қарангки, Пастдарғомда ана шундайлар бор экан.

Ж. МАМАТОВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

«Совет Ўзбекистони»нинг 20.000-сони

• Йиллар

• Одамлар

• Тақдирлар

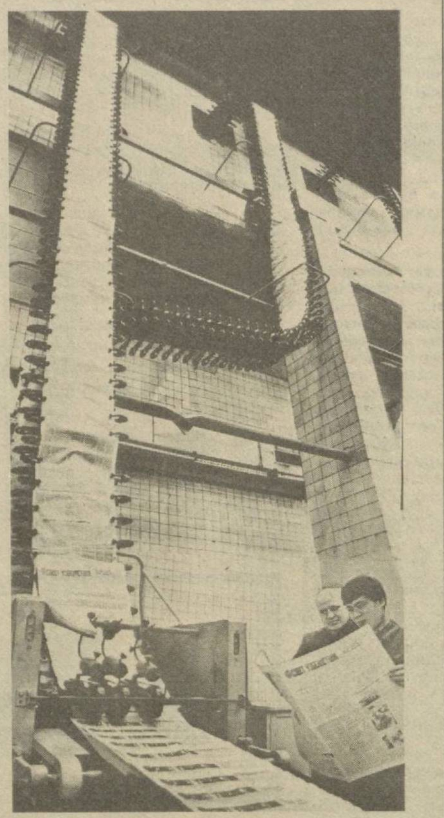

Суратларда: Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси ишчилари (чапдан ўнгга) линотипчи Роза Ташланова, газета саҳифаловчи Азиз Обидов, печатниклар Иван Теслюк ва Суннат Акбаров.

В. Молгачев фотолари.

ИМЛО ҚЎРУВЧИ — КОРРЕКТОР,
ҲАРФ ТЕРУВЧИ — ЛИНОТИПИСТ,
ГАЗЕТА САҲИФАЛОВЧИ — МЕТРАНПАЖ,

бу сўзлар матбуот ходимлари тилида ҳар куни ўнлаб марта такрорланади. Бу бежиз эмас, албатта.

ТАЪЗИМ ВА ТАШАККУР

Уч касб соҳиблари... Меҳнати игна билан қудуқ қазигандек. Ҳарфлар сатрларга, сатрлар саҳифаларга кўчади. Корректор зийраклик билан саҳифа мақолаларини ўқийди. Бу жараён эрталабдан газета босилгунига қадар неча марта бўлади. Ҳисоблаш, жамлашнинг ўзи бўлмайди. Ҳар бир сатрга қалб қўри, кўз нури сингади. Эзгу мақсад йўлидаги матонат, сабр-бардош не-не қаҳрамонликларга тенг келмайди дейсиз?! Меҳнат самараси улар учун бахт. Бахт бўлганда ҳам чинаками.

Уч касб меҳнати журналист фикр-ўйига, ёзган мақоласидаги давр руҳига уйғунлашади. Ҳамкорлик ҳаётимиз солномасининг янги саҳифаси юзага келишига кўмаклашади. Шу боисдан бўлса керак, корректор, ҳарф терувчи ва газета саҳифаловчи ходимларни «матбуотнинг кўринмас фронт жангчилари», «газета бутунлигининг уч халқаси» деб номлашади.

«Совет Ўзбекистони» газетасининг 20.000-сони чиқиши муносабати билан «кўринмас фронт жангчилари»дан айримлари тўғрисида ҳикоя қиламиз.

Газета наққошлари

● ҚЎЛИНГИЗДАГИ газетанинг оғирлиги қанча? Баъзилар бу саволга аниқ жавоб беришлари мумкин. Баъзиларга ғайри табиий туюлади. Ҳар ҳолда айтиб қўяйлик, тўрт саҳифадан иборат газета йигирма беш грамм келади. Йигирма беш граммли саҳифалардаги янгиликлар сизга етиб боргунича қанчадан-қанча меҳнат сарфланади?!

Газетани ҳақиқий ижодкорлар яратишади. Улар орасида газета наққошлик — выпускающий (газета ишига техник раҳбарлик қилувчи ходим) ва газета саҳифаловчилар бўлади.

«Совет Ўзбекистони» газетасининг йигирма мингинчи сонигача бўлган тахламларни кўздан кечирдик. Уларнинг ҳар бири ўзгача олам. Инсон ва унинг қадоқ қўли, меҳнат нафаси уфуриб турибди. Унинг замирида йиллар... тақдирлар...

Газетачилар Бек ака Миртемировни ҳали-ҳали эслашади. Ўз ишининг ҳақиқий соҳиби, ҳақиқий жонкуяри эди. «Қизил Ўзбекистон»нинг чиройли саҳифаланишида унинг ҳиссаси катта бўлган. Бу бир сўзли, дилкаш инсон ҳеч кимни ҳеч вақт хафа қилмаган. Ишни чин дилдан бажарган. Муносиб шогирдлар тарбиялади. Матбаачи сифатида шуҳрат қозонди. Шу боис мана шу ҳаётдаги қутлуғ сўзлар унинг қабр тошидаги лавҳага ҳам кўчган: «Ҳарфлардан гул ясовчи наққош эди у...» Бу — ҳамкасбларнинг таъзими ва ташаккуридир.

Меҳнат эстафетасини бугун давом эттираётган матбаачилар жуда кўп. Улардан бири Азиз Обидовдир. У ўзи меҳр қўйган касбда 35 йилдан буён ишлайди. У Тошкентдаги йирик босмахонага ишга кирди. Корхона «Қизил Ўзбекистон» (ҳозирги «Совет Ўзбекистони»), «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» (ҳозирги «Ҳақиқати Ўзбекистон») газеталарининг бирлашган босмахонаси деб номланар эди. «Уста» — Исмат Мансуровга шогирд тушди. Дастлабки кунларда устоз шогирдига касб-корнинг масъулияти, қийинчилиги-ю, қувончлари ҳақида тушунтирди. У газетани саҳифалаш сирларини қунт билан ўрганди.

«Саҳифаловчи газетанинг биринчи ўқувчисидир» — устозларим шундай маслаҳат беришган, — дейди А. Обидов. — Шундай бўлгач, турли ҳажмдаги мақолаларга сарлавҳалар териш, чизиқларни жойида ишлатиш нозик дидликни талаб этади. Сатрлар узра чаққонлик, зийраклик билан ишлаш керак. Майда-чуйда бўлиб кўринган ишдан эринмасликка ҳаракат қиламан. Ветеран ишчи номига муносиб бўлиш учун курашаман. Элга танитган, касб сирларини қунт билан ўргатган устозим хотираси олдида ҳамиша таъзимдаман.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонасида ўз ишининг жонкуярлари кўп. Уларнинг ҳар бири таҳсинга сазовор. Бугун газета наққошлари номларини тилга олиш жоиздир. Танишинг: Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими Орифжон Иброҳимов, Мирзоҳид Миршаропов, Рифқат Гарипов, Қодир Қодиров. Улардан ҳар бирининг меҳнат стажи ўттиз йилдан ошиб кетган. Севимли газетангизнинг нашр этилишида буларнинг ҳиссаси катта. Уларнинг ҳар бири бугун устоз. Ўзлари эса Фахриддин Йўлдошев, Анвар Носирхонов (марҳум) сингари устозларини ғурур ила эслашади.

Инсон умри оқар дарё, дейишади. У ҳаётда доимо яхши из қолдириши лозим. Халқимизнинг бу доно сўзлари газета наққошлари фаолиятининг мағзини ташкил этаётир.

Мураббий

● Роза Ташланова линотип машинасини бошқараётганига ҳадемай чорак аср бўлади. У терган мақолалар ҳажмини ўлчайдиган бўлсак, Ер билан Ойга бир неча бор белбоғ бўлиши турган гап.

— Ҳарф терувчилик нозик касб. Терилаётган оддий ҳажмдаги мақоланинг бир сатрига 23—24 белги кетади. Сўзларни бехато теришга қанчалик маҳорат ва қунт талаб этилишини тасаввур қилинг. Қўрғошиндан қуйилган бир сатрнинг оғирлиги 25 грамм келади. Ҳар куни сменада олти—етти гранка (бир гранкада 180 йўл сатр бўлади) мақола тераман, — дейди Р. Ташланова.

Линотип машинаси... У билан тиллашиш осон эмас. Ҳарф кассалари, хом ашёнинг сифати, ҳажмнинг белгиланишини назорат қилиш. Энг муҳими, номер хабарларининг мазмунини тушуниб олиш. Бу хислатларни мужассамлаштириш учун йиллар давомида тажриба тўпланади.

Моҳир ишчи бугун мураббий. У доимо шогирдлари даврасида. Смена бошланишидан олдин ва ундан сўнг уларга маслаҳатлар беради. М. Мусулмонқулова, Р. Мингалиева, Л. Левина сингари ҳарф терувчилар у билан ёнма-ён ишлашмоқда.

Бугунги қутлуғ кунда «Совет Ўзбекистони» газетаси саҳифаларидаги хабарларни теришга муносиб ҳисса қўшган жонкуяр-ветеранлар — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими Роза Минуллина, Тўлаш Музаффаров, Асқар Абдураҳмонов қутлуғ даргоҳга тез-тез келиб туришади. Линотипчи Собир Соатов (марҳум) терган гранкалари эса сифати ва бехатолиги билан ажралиб турарди.

Газета саҳифаларидаги сатрлар қарийб тўрт минг йўлга етади. Айрим кунлари тўрт саҳифа материаллари жорий сонга терилади. Шу вақтда ҳарф терувчилар меҳнатига яна бир карра таҳсинлар айтасиз.

Кўз нурини тўкиб...

● «Газета бутунлигининг уч халқаси»дан бири корректурадир. Унинг ходимлари ҳаммадан барвақт идорага келишади. Бугунги меҳнат неча соат давом этади? Бу савол уларни асло қизиқтирмайди. Корректорлар газетани бехато чиқаришни ўзларининг масъулиятли вазифалари деб билишади. Иш куни мобайнида неча ўнлаб варақ материаллар ўқилади, тузатишлар киритилади. Буларнинг ҳаммасига зийраклик керак. Корректураларнинг пухта ўқилиши кўп жиҳатдан уларга боғлиқ эканлигини бир зум ҳам унутишмайди. Кечагина ёнма-ён ишлаган ходим бугун сенга мураббий. Ўзи билганларини меҳр ила ўргатади.

«Совет Ўзбекистони»да ишлаб, ходимлар меҳрини қозонган корректорлар жуда кўп. Уларнинг ҳар бири тонгни қаршилаб меҳнат қилишган. Тайёр газетани ўқишнинг ҳам ўзи бўлмайди. Бош корректор зиммасига шу вазифа юкланган. Редакциядагилар ана шундай ходимларни доимо эслашади. Байрам кунлари уларни муборакбод этишади. Номма-ном айтиш лозим бўлса, бу фамилияларга диққат қилинг. Бўёқ ҳиди келиб турган саҳифаларни ўқишда Сиддиқжон Юсуфжонов (марҳум)нинг олдига тушадиган ходим бўлмаган. Тўрттала саҳифани хотиржамлик билан ўқиб чиқиб, муҳаррирга рапорт топширарди. Алижон Маъзумов, Абдулла Раҳимов, Раҳима Муҳсимова, Мактуба Алимова, Мария Зиёдова сингари корректорларнинг меҳнати ҳам мақтовга лойиқдир. Бугунги кунда эса уларнинг издошлари кўп: Нигора Азимова, Лаъли Йўлдошева, Маъсуда Ёқубова... бу рўйхатни давом эттириш мумкин. Газета саҳифаларида уларнинг имзолари кўринмаса ҳам, меҳнатлари билан мўътабардирлар.

Шоир айтганидек:

Ҳаётда қолдирса ким абадий ном,
Энг бахтли одам шу, хулласи калом.

Ҳ. СУЛТОНОВ.

• Шифокор огоҳлантиради

Хавфли хасталик

Ҳозир республикамиз поликлиника ва амбулаторияларига мурожаат этувчилар сони ҳар доимгидан кўп. Боиси, бутун мамлакатимизда, жумладан, Тошкент шаҳрида ҳам грипп касаллиги кенг тарқалган. Айни кунларда инсон организмидаги иммунитетнинг бардошлик қуввати ҳам пасайган. Киши салга лоҳас бўлади. Ўзини камқувват сезади. Устига-устак айримларнинг эски касали қўзғайди. Буларнинг бари киши организми хавфли хасталик — гриппга осон чалинишига сабаб бўлади.

Грипп тана ҳароратининг бирдан кўтарилиши, эт увишиб, аъзои бадани зирқираб оғриши, нафас олиши қийинлашиб, кўз ёшланиши, бурундан сув оқиб, тез-тез акса уриш билан кечиши ҳаммага маълум. Кўпчилик ҳолларда касаллик қисқа муддатда ўтиб кетади. Бироқ кўринишидан енгил ҳисобланган бу хасталикнинг қандай асоратлар қолдириши, унинг олдини олишни ҳамма ҳам билавермайди.

Ўта юқумли ўткир касаллик ҳисобланган гриппни вируслар келтириб чиқаради. Хасталик йилнинг барча фаслларида учраши мумкин. Аммо айнан қишда аҳолининг гриппга чалиниши кўпроқ қайд қилинади. Боиси, шу пайтда инсоннинг юқори нафас йўллари, бурун, оғиз бўшлиғининг шиллиқ қаватларида грипп вируси тез кўпайиб, унинг ривожланиши учун шароит вужудга келади. Аҳолининг зич жойлашиши, кишиларнинг бир хонада ишлаши ёки яшаши натижасида улар орасида грипп хасталигига чалинган одам бошқаларга бу касалликнинг тез тарқалишига сабабчи бўлади. Шу сабабдан грипп эпидемияси асосан шаҳар аҳолиси орасида кўп учрайди.

Грипп билан оғриган бемор вақтида шифокор тавсияси билан даволанмай, касалликни оёқда ўтказса, бу оғир оқибатларга олиб келади. Хасталик тобора хуруж қилиб, баъзан бемор бурнидан қон келиши мумкин. Юз нерв толаларининг, бронх, ўпка шамоллаши, буйрак жомлари яллиғланиши гриппнинг кўп учрайдиган асоратларидан ҳисобланади. Беморда титроқ пайдо бўлиб, юрак уриши тезлашади. Дармони қурийди. Айрим аъзоларнинг жароҳатланиш аломатлари пайдо бўлиши грипп бошланганидан дарак беради. Бу асосан кексалар, болалар, сурункали касаллиги бор кишиларда кўп учрайди.

Мазкур хасталикнинг олдини олиш учун республика Соғлиқни сақлаш министрлиги бир неча тадбирлар белгилади. Жумладан, барча дорихоналарда грипп хасталигида қўлланиладиган дори-дармонлар ҳамда дока ниқобларни чекланмаган миқдорда сотиш ташкил этилди.

Ишлаб чиқариш ташкилотлари, корхоналар, болалар муассасаларида гриппга қарши профилактик тадбирлар ўтказилмоқда. Поликлиника ва амбулаторияларда участка шифокорларининг иши кўплиги сабабли бошқа мутахассисликдаги врачлар ҳам бу ишга жалб қилинмоқда. Бундан ташқари чақириқларни тезкорлик билан бажариш учун қўшимча транспортлар ҳам ажратилган.

Хасталикнинг олдини олишда фақат медицина ходимларигина эмас, балки бутун жамоатчилик актив кураш олиб бориши керак. Бунда ҳатто аҳолининг ўзи ҳам қатор тадбирларни бажариши талаб этилади. Даволаниш жараёнида билиб-билмас дори-дармонлар ичиш ёмон оқибатларга олиб келиши мумкин. Бемор кишига соғлом одамни, айниқса, ёш болаларни яқинлаштирмаслик лозим. Хоналарни тез-тез шамоллатиб туриш, кунига икки марта исириқ тутатиш ҳам мақсадга мувофиқдир. Беморнинг соғайиши фақат дори-дармонга эмас, балки истеъмол қиладиган овқатига ҳам боғлиқ. Гриппга чалинган беморга кўпроқ суюқликлар, жумладан, мева шарбатлари, мураббо, лимонли чой ичиб туриш тавсия этилади.

Касалликка чалинмасликнинг энг синалган воситаси эса организмни турли йўллар билан чиниқтиришдан иборат.

Ш. ШОВАҲОБОВ,
Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари.

ФОТИМА, ЗУҲРА, ЗАҲРО

◆ **Ўзбекистон ССР 50 йиллиги номли Наманган шойи ишлаб чиқариш бирлашмаси туғуруқхонасида қувончли воқеа содир бўлди.**

Бу ерда Инобатхон Ғаффорова бир йўла уч қизалоқ кўрди. Унинг уч ўғли ва уч қизи бор эди. Уларнинг қаторига Фотима, Зуҳра ва Заҳролар ҳам қўшилди. Свердлов номли колхоз бош бухгалтери Раҳимжон Ғаффоров билан илғор пахтакор Инобатхон Ғаффороваларни ҳамма қизғин қутламоқда.

Т. СУЛАЙМОНОВ.

Редактор ўринбосари
Т. НАЖМИДДИНОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МТ-I. 8.30 — Янгиликлар. 8.45 — Ритмик гимнастика. 9.30 — Ҳужжатли фильм. 9.50 — «Спортлото». 10.00 — Будильник. 10.30 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 11.30 — Тонгги почта. 12.00 — Киноафиша. 13.00 — Музикали киоск. 13.30 — Қишлоқ янгиликлари. 14.30 — Здоровье. 15.15 — Камалак. 15.45 — Ҳужжатли фильм. 17.05 — Ёшлик куйлайди ва рақсга тушади. 17.20 — Эртак ҳузурида меҳмонда. 18.30 — Халқаро панорама. 19.15 — Ҳужжатли фильм. 19.55 — «Ўрмон». Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Кечага таклиф этамиз. 23.15 — Янгиликлар. 23.25 — СССР Ички ишлар министрлиги ички қўшинлари бадиий ҳаваскорлик коллективларининг концерти.

МТ-II. 8.30 — Зарядкага саф ланинг! 8.45 — Сиз яратган боғ. 9.25 — Портретлар. 10.35 — «Эрудит» кинозали. 11.35 — Иқтисодий билим асослари. 12.10 — «Беккап ороли сири». Илмий-оммабоп фантастик фильм. 13.35 — Ўқитувчи дарсида. 14.10 — «Мичман Панин». Бадиий фильм. 15.40 — Ҳужжатли фильм. 16.00 — «Сильва». Музикали фильм. 1 ва 2-серия лар. 18.20 — Ҳужжатли фильм. 18.40 — Телевизион музикали абонемент. 19.30 — Реклама. 19.35 — Камалак. 20.10 — Қардошлик. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Агар соғлом бўлай десанг. 21.00 — «Учбурчак». 21.30 — Время. 22.05 — «Сўнгги йўл». Бадиий фильм. 23.45 — Павел Нилин. Ҳаётининг тафсилоти. 00.35 — Янгиликлар.

• Тингланг, томоша қилинг

7 ФЕВРАЛЬ, ЯКШАНБА.

УзТВ-I. 8.00 — «Ассалому алайкум». 9.30 — Ҳужжатли фильмлар. 10.40 — Биргаликда куйлаймиз. 11.00 — Шахмат мактаби. 11.30 — Ёшлик. 12.15 — Қувноқ стартлар. 13.15 — Интенсивлаш — беш йиллик шиори. 13.45 — «Бешинчи «Б» да ўқийдиган шумтака». Бадиий фильм. 15.10 — Ровесник. 15.55 — Реклама. 18.25 — Мультфильм. 18.40 — Болалик оламининг сеҳргари. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Футбол чорраҳаларида. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Дам олиш концерти. 21.30 — Время. 22.05 — Мактаб ислоҳоти: қайта қуриш муаммолари. 22.50 — Совет киноси усталари.

УзТВ-II. Душанба. 18.00 — Сигнал-2. 19.00 — Новости. 19.15 — Театр учрашувлари. 20.00 — Ахбор. 20.15 — «Бир қизни учратдим». Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Шоме Душанбе.

РАДИО

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Янги музикали ёзувлар. 9.30 — Табассум. 10.15 — С добрым утром. 11.30 — Студент ва ёшларнинг талабаларига бино ан концерт. 12.10 — «Ишчинома». 12.30 — Қўшиқлар, рақслар ва яллалар. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — А. Экимян қўшиқлари. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.30 — «Алишер Навоий». Спектакль. 17.05 — СССР халқ артисти Л. Саримсоқова. 18.15 — Саволларингизга жавоб берамиз. 18.30 — «Гулшан» вокал чолғу ансамблининг концерти. 19.20 Ёшлик. 19.50 — Халқаро кундалик. 20.45 — Лирик концерт. 21.15 — Табассум. 22.45 — Эстрада миниатюралари.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси
ТЕПЛОФИЗИКА БЎЛИМИ
вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кичик илмий ходимлар: патент-лицензия тадқиқотлари (2) сектори.

Конкурс муддати — 23 февралгача

Мурожаат учун адрес: 700135, Тошкент шаҳри, Чилонзор массиви, «Ц» квартали, «Правда» газетаси кўчаси, 28-уй. Телефон 76-66-45.

●

СССР ИЧКИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИНИНГ ТОШКЕНТ ОЛИЙ МАКТАБИ
1988—1989 ўқув йили учун
ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Мактаб Ички ишлар министрлиги органлари учун олий маълумотли юридик (ҳуқуқшунослар) **кадрлар тайёрлайди.**

Ўқув муддати — 4 йил.

Мактабга ҳарбий хизмат муддатини ўтаган, ўрта маълумотли, 30 ёшгача бўлган граждан лар қабул қилинади.

Ўқишга кириш учун рус тили ва адабиётидан иншо ёзилади, СССР тарихидан (оғзаки), жамиятшуносликдан (оғзаки) имтиҳон топширилади.

Бундан ташқари, кандидатларнинг жисмоний лаёқатлари Бутуниттифоқ «Меҳнат ва СССР мудофаасига тайёр бўл» физкультура комплекси машқлари бўйича амалда текшириб кўрилади.

Қабул қоидаларини аниқроқ билиш учун турар жойи бўйича шаҳар ва областлар ички ишлар бошқармалари кадрлар бўлимларига мурожаат этиш мумкин.

●

АБДУЛЛА ҚАҲҲОР НОМИДАГИ РЕСПУБЛИКА САТИРА ТЕАТРИДА
8, 15, 22 февраль соат 19.00 да
А. Қаҳҳорнинг «ТОБУТДАН ТОВУШ»
спектакли (икки пардали комедия) намойиш этилади

Спектакль Ҳамза номидаги Ўзбек давлат академик драма театри биносида намойиш қилинади.

СССР Нашриётлар, полиграфия ва китоб савдоси ишлари бўйича давлат комитети
«РАДУГА» НАШРИЁТИНИНГ
Тошкент бўлими
вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

бенгал тили бўйича **катта контроль редактор** ва **контроль редакторлар**; араб ва пушту тиллари бўйича **контроль редактор.**

Ишга қабул қилинганларга мукофот, шунингдек тилни билганлиги ва уни қўллангани учун қўшимча 20 процент ҳам берилади.

Ҳужжатлар бўлим директори номига тайёрланиб қуйидаги адресга тақдим этилади: 700011, Тошкент шаҳри, Марказ-14, 33-уй. Телефонлар: 44-58-64, 44-11-29.

●

ТОШКЕНТ ЛАК-БЎЁҚ ЗАВОДИ
КОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР, ШУНИНГДЕК АЛОҲИДА ГРАЖДАНЛАРГА

Баҳоси 5 сўм 70 тийиндан илгари фойдаланишда бўлган сиғими 100 литрли **бочкаларни,** ташкилотларга — **канифоль, бошқа кимёвий материалларни, тунукаларни чекланмаган миқдорда**
СОТАДИ

Адрес: 700052, Тошкент шаҳри, Т. Содиқов кўчаси, 9-уй. Телефонлар: 35-34-50, 35-35-50.

●

РСФСР Тўқимачилик саноати министрлиги
ИВАНОВО ОБЛАСТИДАГИ ПУЧЕЖ ЗИҒИРПОЯ ТОЛАСИ КОМБИНАТИ
1988 йилда

пул ўтказиш йўли билан бортбоп газлама (артикуль 10152, 1 метри 1 сўм 60 тийин);

ярим зиғирпоя толали газлама (артикуль 07228, 1 метри 1 сўм 50 тийин). Эни 90 сантиметрли бу газламадан қўлқоп ва қоп ҳам тикиш мумкин.

мебелбоп пахта (қурилишда ишлатиладиган каноп лоси — 1 тоннаси 450 сўм).

СОТАДИ

Справкалар учун адрес: Иваново области, Пучеж шаҳри. Телефон 2-93-23.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети Граждан авиациясининг 243-заводи қошидаги
20-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1988—1989 ўқув йили учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича
ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Авиация двигателлари слесарь-йиғувчиси, учиш аппаратлари слесарь-йиғувчиси, авиадвигателлар ремонти бўйича слесарь, учиш аппаратлари ремонти бўйича слесарь, учиш аппаратлари электр-монтажчиси.

Ўқиш муддати 1—3 йил.

Ўқишга қабул қилинганлар тўлиқ давлат таъминотида бўладилар. Бир йиллик группада ўқувчиларга стипендия берилади.

Ўқиш муддати меҳнат стажига қўшилади.

Билим юртига фақат Тошкент шаҳрида яшовчилар қабул қилинади. Билим юрти ўқув ва дам олиш учун барча зарур шароитларга эга. Спорт секциялари, тўгараклар, вокал-чолғу ансамбли бор.

Билим юрти директори номига ариза ёзиб, унга қуйидаги ҳужжатлар илова қилинади: ўқиш жойидан характеристика, маълумоти ҳақида гувоҳнома, ота-оналарининг яшаш ва иш жойларидан справкалар, медицина справкаси (286-форма).

Билим юртига ҳужжатлар бўйича конкурс ва суҳбат ўтказиш йўли билан қабул қилинади.

МАШҒУЛОТЛАР 1988 ЙИЛ 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Ҳужжатлар ҳар куни соат 9 дан 17.00 гача қабул қилинади.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри, Граждан авиациясининг 243-заводи. (25, 40, 61, 66, 161-автобуслар, 1, 2, 10-трамвайларнинг ГА «Авиашаҳарча» бекати).

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
ЎСИМЛИКЛАР ЭКСПЕРИМЕНТАЛ БИОЛОГИЯСИ ИНСТИТУТИ
янги тузилаётган ижодий коллективда ишлаш учун вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

катта илмий ходимлар (2), илмий ходим, кичик илмий ходимлар (3): селекция ва ғўза уруғчилиги (уч йил муддатга);

кичик илмий ходим: ғўзанинг хусусий генетикаси лабораторияси.

Конкурс муддати — 14 февралгача.

Ҳужжатлар юбориш учун адрес: 700125, Тошкент шаҳри, Ф. Хўжаев кўчаси, 28-уй. Телефон 62-05-27.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 7/II да **Коппелия** (12.00), **Кармен** (19.00), 9/II да **Тоҳир ва Зуҳра**, 10/II да **Қуёшга таъзим қил.**

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **совет цирки усталари иштирокида 2 бўлимдан иборат катта программа** (7/II да 12. 15, 18.00 да; 9, 10, 11, 12/II да 19.30 да).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.